

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—No. 704.

CHICAGO, ILL., 10. marca (March 10th), 1921.

LETO—VOL. XVI.

Upravništvo (Office) 2639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

OB ZATONU WILSONOVE ZVEZDE.

Pravzaprav je zatonila že takrat, ko je bil v Parizu in ko je podpisal reakcionarni in imperialistični mir. Od tistega trenutka je bil za nas Wilson politično mrtev. Zadnji teden so bili pokopani ostanki tega političnega mrliča, zato se spodobi, da si oživimo nekoliko žalostnih spominov ob sveži gomili. Te vrstice se ne smejo smatrati za napad na Woodrow Wilsona, ki je zdaj privatna oseba; strahopetno in negentlemansko bi bilo, napasti moža, ki nima več tiste imunitete, s katero ga je bil oborožil kongres s posebnim zakonom med vojno in ga storil varnega pred sovražnimi kritiki kakor kakšnega monarha. Obsojali ga tudi ne bomo, zakaj obsodilo ga je ameriško ljudstvo dne 2. novembra 1920. — in hujše obsodbe ni treba. Konstatirati moramo le nekaj faktov, ki so zgodovinski, in potem bomo molčali.

Mnogi ljudje niso še danes na jasnem, kaj se je zgodilo z Wilsonom, da je padel v Parizu tako nizko kakor še noben diplomat v zgodovini narodov. Slišali in čitali smo zagovore, da je ameriški predsednik bil žrtev zvite in prefrigane diplomacije v Evropi, kateri ni bil kos: speljali so ga na led, in ker ni mogel naprej ne nazaj, je storil, kar mu je bilo mogoče.

To so otroške brbljarije. O ni bil Wilson tako zelen ne! Priznamo, da so Lloyd George, Clemenceau in Orlando perfektni tipi diplomatskih lisjakov stare, imperialistične šole, ampak Wilson ni bil nič manj navihlan. Naj izgine enkrat pravljica o "nedolžnem, krotkem jagnjetu v levjem brlogu!" Ameriški predsednik se je lahko meril z vsemi, ki so se bili sešli v Parizu začetkom leta 1919., kar se tiče diplomatskih zmožnosti in pretkanosti, in nihče ga ni "zapeljal", da je podpisal mirovno pogodbo, ki ima eno samo paralelo v zgodovini: infamna pogodba Dunajskega kongresa.

Takisto ne verjamemo v pravljico, da je mirovna pogodba in ustava lige narodov v glavnem delo angleških in francoskih imperialistov in da Wilsonovi "dobri nasveti" niso bili vpoštevani. Zgodovina ho dokazala drugače — da je imel Woodrow Wilson tudi besedo, in precej uvaževano, pri osnutku famozne versailske pogodbe.

Vzroki Wilsonovega "preobrata" so po našem globokem prepričanju sledeči:

Wilson, kljub njegovim liberalnim frazam, na katerih je bil tako bogat, preden je odpotoval v Evropo, je odločni zagovornik kapitalističnega sistema.

Največjo krivico so mu delali gotovi elementi v Evropi, ki so ga v jeseni leta 1918. nazvali socialista. On je nasprotnik socializma; on se boji delavske vlade. V njegovih očeh ni večje nesreče, kakor če padejo kapitalistične vlade in pridejo na njihovo mesto socialistične ali komunistične. Verujoč v svetost kapitalizma in božanstvo starega ekonomskega reda, je Wilson takoj po svojem prihodu v Pariz spoznal, da se je bil — pre naglil s svojimi izjavami in točkami o svobodi, demokraciji in samoodločevanju narodov. Spoznal je strašno resnico, da demokratični mir, sloveč na njegovih štirinajstih točkah, pomeni socialno revolucijo. Wilson ni bil slep in je takoj videl, da kapitalistične vlade v Angliji, Franciji in Italiji zahtevajo reakcionarni mir; na drugi strani je videl opozicijo teh vladavin: socialiste, ki so zahtevali demokratičen mir po njegovih točkah, ogrevali so se za njegov program, povsod so ga pozdravljali kot nositelja nove dobe, dobe prerojenja in poveličanja politične in gospodarske svobode.

Wilson je videl, da se mora združiti s socialisti zavezniskih držav, ako hoče, da zmaga njegov mirovni program. In če bi bil to storil, bi bil direktno pomagal vpropastiti kapitalistične vlade v Angliji, Franciji in Italiji in ustanoviti socialistične republike.

Tega pa Wilson ni hotel! Tedaj je prišel njegov "preobrat"! Takrat se je odločil: rajši zavreči vseh štirinajst točk, samo da ne bodo v nevarnosti kapitalistične vlade v Franciji, Angliji in Italiji!

Imel je izbirati med reakcionarnim mirom in kapitalizmom ter demokratičnim mirom in socializmom. Izbral je prvo. Pridružil se je kapitalistom in dosegel tisto, kar je prej v vseh svojih govorih najbolj obsojal in bičal — nasilni mir.

Ne zamerimo Wilsonu, da se je v kritičnemu momentu odločil za kapitalizem, ki je njegov gospodarski ideal. Razumljivo nam je, zakaj je deklamator lepih fraz z dušo in telesom stopil na Clemenceaujevo stran in se prelevil v kapitalističnega imperialista. Naredil pa je grdo napako — ki se je že iščevala nad njim — da je po svojem povratku iz Evrope zopet nataknil staro masko in hotel prepričati ameriško ljudstvo, da je kapitalistična liga držav — ki je pod kontrolo velesil, ki ne znižuje oboroženih sil, ki ne odpravlja prisilne vojaške službe, ki ne nasprotuje imperializmu, ne daje vsem narodom enakih pravic in ki nima na sebi niti senčice tiste lige,

kakršno si žele svobodna ljudstva — da je ta spaka prava in resnična liga, ki prinese mir vsemu svetu.

To, kar je bivši predsednik naredil v Parizu, ni bila po našem mnenju nobena napaka, kajti delal je po svojem pravem prepričanju, nemaskiran in neofrazan. Napaka je pa bila, ko je hotel, vrnivši se iz Rariza, preslepiti ameriško ljudstvo, da je mir, ki ga je on podpisal, demokratičen mir, in ko je hotel dopovedati ljudem, da ni bila nobena njegovih znanih "štirinajstih točk" zavržena. To je bilo preveč za vsakega pametnega človeka — in baš to ga je pokopalo tako globoko, da zgodovina ne pomni takega padea. Wilson bi bil ostal možak, ako bi se bil držal odprto svojega kapitalističnega stališča kakor n. pr. Clemenceau. Francoskemu Tigru ne more nihče očitati, da je kdaj zatajil svojo pravo barvo, dš je kdaj igral hinavea; vse njegove izjave in besede so bile dosledno brutalno odkritosrčne. Tega se ne more reči o Wilsonu.

Zdaj, ko nam je jasno, kako je Woodrow Wilson lahkega srca zavrgel svoj mirovni program samo zato, da ohrani mednarodni kapitalizem, nam je tudi lahkoumevno, zakaj je pridržal v ječi Debsa in druge Američane, ki se ne strinjajo z njegovo politično vero.

Trdno smo prepričani, da bi bil Wilson že davno osvobodil Debsa in druge politične jetnike, ako bi bilo zgolj nasprotovanje vojni njihov edini "greh". Toda njihov "naglavni greh" je, ker so socialisti in ker delujejo za nov družabni red, in tega "greha" jim ni Wilson nikdar odpustil. Skoraj v vsakem mestu je bilo na stotine ljudi, ki so očitno nasprotovali vojni, pa niso bili niti en dan v zaporeu. Zakaj? Zato, ker so dobri demokratje in republikanci. Vzemimo samo čikaškega župana Thompsona. Javno je napadal vojno in kritiziral vlado. Ko je prišla francoska misija z maršalom Joffrejem na čelu v Chicago, je odklonil sprejemni pozdrav in se obregnil: "Kaj pa hoče ta tujec pri nas?" Ali se je županu zgodilo kaj žalega? Nič! Čikažani so ga pa vnovič izvolili županom!

Ampak čikaški župan ni socialist — in s tem je povedano vse. Debs je socialist — in čim je izrekel dve besedi, je bil aretirati in obsojen na deset let zapora.

Naj ne bo nikdar pozabljeno: ameriški Nemeč, ki je razstrelil železniški most z dinamitom z namenom, da prepreči ali zadrži prevoz municije v Francijo, je bil obsojen na osemnajst mesecev ječe, istočasno je pa bil Eugene V. Debs, ameriški državlján, obsojen na deset let zaradi dveh besed, s katerima je izrekel svoje mnenje o svetovni vojni!

To se je zgodilo za časa Wilsonove administracije.

Wilson je za kapitalizem in reakcijo in proti socializmu in napredku. Zato je pomagal skovati imperialistični mir.

Ampak Wilson se je zmotil, če je mislil in še misli, da je res preprečil socialno revolucijo v Evropi. Želimo mu zdravje in dolgo življenje — da se prepriča o svoji zmoti!

Ivan Molek:

Mesarska kraljica.

Plakajte, vi črvički,
le drhtaj, ti žena!
Tako velela naša
kraljica je mesarska.
Črvički, žena, znajte:
ne bo, ne bo še kruha.
Capinčki boste, v cunjah
in bosih — mar je moja krivda?
Kraljičin Fido, znajte,
droban je psiček,
nožice ko iz žice
in dlake nima revček.

Kraljica je mesarska
velela pa takole:
Moj Fido rabi žido,
demantov in rubinov,
nov avto, jahto,
štrežajev šest, pestunj,
sladkarij na izbero.
Izkratka: vse kraljestvo
mesa se mora darovati
raskošju Fida!...

Zato, črvički,
je nizka plača;
zato je treba znoja,
ur dolgih, truda,
da Fido ne razmahne
v raskošju in svobodi...
Zato, črvički,
boste stradali,
oblačili se v cape,
in žena, ti boš venela!
Jokajte se, otroci!
Tako velela
kraljica je mesarska:
Žrtvuj za psička
se, deca proletarska!

Italijanski socialisti v New Yorku prično ta mesec izdajati svoj dnevnik. Priprave so v glavnem že dovršene. V začetku bo novi dnevnik tiskan v tiskarni socialističnega dnevnika "The New York Call".

Unija Amalgamated Clothing Workers bo v Chicagu zgradila veliko poslopje, v katerem bo poleg drugih prostorov tudi dvorana z osem tisoč sedeži. Stala bo \$1.000.000. To bo ena največjih unijskih dvoran v Chicagu. V uniji krojačev prevladujejo socialisti in je bila v zadnji predsedniški kampanji zelo aktivna v agitaciji za socialistične kandidate. Zavedno delavstvo v tem mestu bo zgradbo tega poslopja dobilo prostore, ki mu bodo omogočali še bolj pospešiti agitacijo za socializem.

Koraki v socializem.

VI.

Delavstvo se mora pred vsem zavedati položaja, v katerem se nahaja ter se organizirati politično in gospodarsko. Politično se mora organizirati v socialistični stranki, gospodarsko pa v ekonomski organizaciji. Kot politično organizirani morajo delavci na volilni dan glasovati vedno za svoje kandidate, za kandidate socialistične stranke, in poslati v mestne, državne in zvezne postavodajo, to je v kongres in senat, edino delavske kandidate. Ti bodo gledali, da se sprejmejo taki zakoni, ki bodo šli v prilogo tistim, ki producirajo. Leti lahko sprejmejo zakone, ki bodo omogočili prenos ali prepis lastništva tovarn in vseh produktivnih sredstev ter njih kontrolo, ki je sedaj v rokah kapitalističnega razreda, v narodno ali skupno lastništvo vseh tistih, ki producirajo. Seveda bodo imeli sedanji parasiti in izkoriščevalci tudi priliko delati v teh tovarnah, ali le kot koristni delavci, in nič več. Lahko je mogoče, da bodo delavci, če bodo tako razpoloženi, priznali sedanjim lastnikom tovarn in produktivnih sredstev, gotovo odškodnino in bodo potem 100 odstotnih davkov na dedno premoženja odpravili parasite v teku ene generacije; lahko bodo odkupili industrijo in bodo na to potem dohodninskega davka, ki ga razpišejo, odvzeli tisti denar, ki so ga plačali kapitalistom za industrijo, na ta način v gotovi dobi zopet nazaj. Lahko pa je mogoče, da bodo zastopniki socialističnega gibanja industrijo enostavno konfiscirali, in sicer z motivacijo, da je bila že davna plačana potem izkoriščanja. Metode prehoda iz kapitalistične družbe v socialistično, ali doba ekspropriacije ekspropriatorjev — ali po naše razloščenje razlaševalcev — bodo take, kakršno bo razpoloženje takratnega ljudstva; zato je pač težko reči, kakšne bodo natančne metode v naprej. Mirne metode bodo od strani delavcev gotovo vpoštevane najprvo, tudi če ne vključujejo vedno poetične ali absolutne pravičnosti. Če bi bilo po našem, bi morali reči, da bi bile te reči dosežene najenostavnjše potem sporazuma. Toda to ne bo odvisno vedno od delavskega razreda, temveč od kapitalističnega. In da bo kapitalistični razred nastopil, da se ohrani v sedlu izkoriščanja s silo, se ne sliši samo z ene strani. Kapitalistični razred lahko izzove zadevo družabnega prehoda v času, ko delavski razred še ni pripravljen na to, in tako povzroči v deželi industrialno državljansko vojno. Toda če to izzove, mora nositi za to sam odgovornost. Seveda vrjame, da je v deželi kot je Amerika, ki ima vsaj formalno, če že ne praktično demokracijo, večja možnost za izobraževanje delavskih množic v zadevah samospoznanja in samozahteve po vladi delavskega razreda, po industriji, ki jo bo upravljali delavski razred — in če je temu tako, tedaj se manjšina kapitalističnega razreda ne bo drznila delati napram tej samozahtevi ameriškega delavstva, ko pride čas zato, resne opozicije. Ljudstvo pride lahko da vlade, če se je enkrat izreklo, da hoče priti do nje.

Ne smemo pa seveda misliti, da se bodo opravile vse družabne zadeve v prehodu iz kapitalistične v socialistično družbo s postavodajo. Socialistična družba, v kateri bodo imeli glavno besedo delavci, bo morala biti sestavljena iz inteligentnih delavcev, ki vedo kaj hočejo in znajo tisto kar dobe pod kontrolo, tudi upravljati. Sama moč še ne pomeni mnogo. Če ni poleg inteligentnosti, ki vodi do uspeha, je taka moč lahko uničevalna. Vodilna sila mora prihajati iz inteligence. Delavci se morajo vsled tega že danes učiti upravljanja industrije; razumeti morajo teoretično kakor tudi praktično stvar tvorniških in industrialnih kretenj; razumeti morajo in poznati sistem produkcije in distribucije; dalje strovine, stroje in njihovo porabo, razpodelbo dela, trgovanja itd. itd. Da pride pri tem vpoštev tudi knjigovodstvo, se razume samo po sebi. Knjigovodstvo dobi revolucionaren značaj, kadar se ga začno učiti delavci z namenom, da razumejo teoretični sestav industrije ali tovarne — trgovstva sploh.

Delavstvo se mora učiti vladati — ne nadvladovati, kakor se to godi v kapitalistični družbi, ampak vladati demokratično v industriji in v vseh panogah človeške aktivnosti v civilizirani družbi. Kdor zanemarja nauk o sestavi vlade in njenih funkcijah, ta ne more pričakovati, da bo v bodoči družbi inteligentna pomoč pri rekonstrukciji. Vlada v socialistični družbi se bo od sedanje v marsičem razlikovala. Tako naprimir zastopniki ne bodo šli v zvezo ali državno postavodajo kot zastopniki geografičnih skupin državljanov, kot se godi to danes, temveč na podlagi industrialnih poklicev. To se pravi, zastopniki bodo morali zastopati delavce iz jeklarskega okrožja, iz rudniškega okrožja, iz manufakturnega okrožja, iz okrožja šolskih učiteljev in profesorjev, pisateljev in umetnikov itd. Nove ideje o vladanju, nove funkcije vlade bodo rodile brezdvomno tudi nove metode vladanja. Delavci se bodo morali naučiti discipline in samokontrole. Naučiti se bodo morali podrejevati svoje sebične ideje, da je posameznik središče, okrog katerega se suče ves svet in da mu mora vsled tega služiti brezpogojno vsenaokrog — ideje, ki jih jim je veepil sedanji kapitalistični sistem — ter se sprijazniti z mislijo, da je posameznik le člen v veliki verigi človeštva, ki potrebuje kooperacije in medsebojnega sporazuma, kajti le tak nazor more roditi za novo družbo temeljni ali duševni preobrat, ki mora iti z gospodarskim preobratom paralelno. Iztrgati bo treba iz sebe misli o poželjenju po grabeštvu in izkoriščanju in vse tiste ambicije, ki so v svojem jedru protidružabne; kajti vse te čednosti so dedščina kapitalistične družbe in jih je treba izrjavati iz življenja, kakor osat izmed pšenice.

Nikakor se ne sme misliti, da bo socialistična družba nekakšna kaotična afera, v kateri se bodo sešli delavci vsak teden enkrat na kakšnem vogalu ter bodo sklenili, kaj bodo delali čez teden. Socialistična družba bo zgrajena na principu najpopolnejše industrialne organizacije in sicer v daleko perfektnjši dovršenosti, kakor je poznamo danes. Proizva-

jalo se bo na podlagi potreb, ki jih bodo iznašli razni zato postavljeni vladni statistiki in pregledovalci. Delavci bodo imeli svojo besedo v industriji na ta način, kakor ja imajo danes v politiki. To seveda ne pomeni, da se bo postavljala demokracija na glavo in da bo to za vse prosta diskuzija, ki ne privede nikogar nikamor, temveč imeli bodo besedo v industriji o rečeh, ki se jih tičejo in o katerih morejo sami najboljšo odločiti.

Dejstvo je, da se delavstvo vse premalo zanima za vlado in nje sestav. Zgodovina pokazuje, da se ameriško delavstvo sploh premalo zanima za pravilno razumevanje demokratičnega vladanja in vladanja sploh. Ameriški delavci — in tudi med nami je mnogo takih — zamenjevajo vladanje in to znanost preveč s politiziranjem in politikarji, kar je vsekakor nekaj drugega kot pa razumevanje vladnega sistema in prizadevanja, da se širši sloji seznanijo s sistemom demokratičnega vladanja. Nobena politična stranka v Ameriki ni storila toliko za politično izobrazbo delavstva ter si prizadevala razčistiti pojme o pravičnosti in vladanju, kakor socialistične stranke — edine politične izobraževalke širokih plasti ljudskih množic, ki so jih na ta način pripravljale za razumevanje njihovega položaja v družbi, pozivljajoč jih naj postanejo suvereni državljani namesto sužnji parasitskega razreda, ki jih izkorišča in potlačuje. Mnogo dela imajo opraviti še socialistične stranke po svetu, da prebude proletarijat iz politične indiferentnosti in pridobe tisto večino, ki je za vpostavljenje socialistične družbe potrebna. Toda pot do te večine se od dne do dne krajša, in ko nastane iz te dananjše manjšine večina, pride zora vshajajočega solnca, naznanjajoča družabno svobodo — jutro osvobojenega človeka izpod kapitalističnega suženjstva in izkoriščanja.

Kraljevski škornji so pač vedno "nabiksani"; zato se pa vendar ne blišči tisti, ki sili pod škorenj.

Mnogo sodrugov se trudi, da razširijo Proletarca. Zakaj niste med njimi tudi vi? Ako ne morete nagovoriti vašega znanca, da bi se naročil za celo leto ali za pol leta, naj vam da vsaj dolar, pa bo dobival list 16 tednov. Ker se mu bo Proletarec dopadel, bo pozneje sam obnovil naročnino.

Dasiravno imamo sedaj novega predsednika, ki je obljubljal delavstvu prosperiteto, se plače znižujejo naprej. 40,000 jeklarskim delavcem v Mahoning Valley (O.) in v Shenango Valley (Pa.) so znižali plače za 20%. Čikaška Sears Roebuck & Co. je znižala plače svojemu 10,000 delavcem od 15 do 50%.

Nikakršnega upanja ni, da bodo tovarne v prihodnjem poletju obratovale s polno paro. Prvič je svetovni trg še nesiguren in kaotičen, na drugi strani pa še niso v dovoljni meri znižane plače ameriškem delavstvu. Z zniževanjem plač se bo torej sistematično nadaljevalo skozi vse leto. Tisti, ki so glasovali za republikance ali demokrate, se nimajo vzroka pritoževati.

Jugoslovanska socialistična zveza in J. R. Z.

Dne 11. marca se vrši v Chicagi IV. redna konvencija J. R. Z. Kakor vemo se bo bavila ta konvencija izključno z vprašanjem o bodočem stališču organizacije, katere praktično delo to stran oceanje bilo prenešeno v stari kraj, ko je eksekutiva J. R. Z. sklenila poslati tje kaj svojega zastopnika odnosno predstavnika. Ker bo od zaključkov tega zborovanja odvisna kooperacija Jugoslov. socialistične zveze z J. R. Z., se nam zdi potrebno spregovoriti v korist obeh organizacij nekaj besed in podati nekaj nasvetov.

Kdor pozna zgodovino J. R. Z. mora priznati, da je vse njeno aktivno delo za časa vojne in za časa sklepanje miru slonelo na članih slovenske sekcije J. S. Z. Tudi pri pomožni gospodarski akciji so bili člani slovenske sekcije J. S. Z. najaktivnejši. Karkoli je prišlo pri J. R. Z. do svoje relativne veljave, bodisi da je delo izhajalo iz agitatoričnih, reklamnih, "lobijalnih" ali drugačnih nagibov, je bilo to plod dela in eneržije članov slovenske sekcije J. S. Z. in njenega glasila "Proletarca". Zlasti je to resnica z ozirom na pripravljalne korake, ki segajo — kdor jim more slediti pravilno — precej dalj časa nazaj kakor pa datira ustanovitov J. R. Z. same.

Članstvo slovenske sekcije J. S. Z., kakor tudi srbske sekcije, je podpiralo to akcijo, ker je poznalo vprašanje federativne republike na Balkanu že davno iz raznih socialističnih kongresnih razprav v starem kraju in tudi v Ameriki; saj je že ustanovna konferenca J. S. Z. leta 1909 izjavila, da bo J. S. Z. podpirala gmotno in moralno vsako stremljenje jugoslovanskih socialistov v starem kraju, ki gre za ustanovitvijo jugosl. federativne republike na Balkanu. In še več: jugoslovanski razredno zavedni proletarijat vseh treh narodov se je v Ameriki, kjer so bili dani pogoji zato, dejanski družil v Jugoslovanski socialistični zvezi.

Naravno je, da je postal impuls za uresničenje tega koraka v času, ko je kazalo, da padajo tiste sile, ki so bile največja ovira temu stremljenju v domovini — to je Avstrija — timvečji. Zlasti je našla ta simpatija za to gibanje večji odmev tedaj, ko je stopila na zavezniško stran še Amerika, ki je potom svojega predsednika Wilsona govorila o samoodločevanju narodov in o demokraciji. Žal, da so ostale te govorance le besede in nič drugega. To smo iznašli, ko se je sklepal mir. Je pač tako na svetu, da človeku ni usojeno poznati svojo usodo v naprej, ampak mora delati korake k napredku s spodtikljaji, padci in eksperimenti. Predistindiranih ali v naprej odločenih zadev v življenju ni — ne za nas, ki ne verujemo v vraže in vedeževanje.

Časi so bili, ko smo pod pritiskom posebne psihologije in vojne ugibali in devali naše zaupanje na tehtnico tistih, ki so se kazali odkrite, ki so imeli vsaj navidezno odločilno besedo in so izgledali pogumni. Toda prevarili smo se. Ali svoji zavesti smo

zadostili. Dosegli smo mnogo ušes v Ameriki za republ. zadevo v Jugoslaviji in s tem vsaj delno seznanili amer. publiko o tem vprašanju, dasi demokracije in samoodločevanja narodov nismo dosegli; federativne republike na Balkanu nismo dosegli — vse to so reči, o katerih en sam del enega naroda in celo ves narod ne more odločevati, zlasti ne v dobi imperjalističnih intrig. In vendar ne moremo smatrati, da je bilo izgubljeno vse, kakor ne smatramo, da je vse izgubljeno, če ne prodremo pri volitvah s socialističnimi kandidati, ali če na gospodarskem polju ne zmagamo z enim štrajkom. Prizadevanje velja — to je tisto, kar nas goni naprej do končne zmage. Drevo ne pade z enim mahom, in prizadevanje za resnično demokracijo ni opravljeno z eno politično kampanjo.

Slovenski in nekateri srbski socialisti v Ameriki smo šli — nekateri z večjo, drugi z manjšo vne- mo skoraj vsi z zavezniki, na katere smo računali, da izvojujejo več demokracije in da dobe po njihovi zaslugi tudi Jugoslovani svojo republiko. Levo krilo v J. S. Z. — to je bila hrvatska sekcija — je bilo že od začetka vojne proti vsakemu gibanju za jugosl. federativno republiko v starem kraju.

O motivih tega držanja hrvatske sekcije ni mogoče govoriti na tem mestu. Toda ker so bile tedaj v J. S. Z. še vse tri sekcije kot celota, in Hrvatje so imeli skoraj večino, se J. S. Z. ni mogla zavzeti za to vprašanje uradno; to se pravi ni mogla prevzeti v svoje roke vodstva tega gibanja — in to je vzrok, da se je moralo prepustiti razvijanje separatnih republ. organizacij, kar je Jugoslovanski socialist. zvezi v materialnem in moralnem oziru več škodilo, kakor pa koristilo. To, danes zgodovinsko dejstvo, je bilo treba povedati, da se ve, zakaj se takrat od strani J. S. Z. ni nasprotovalo ustanavljanju separatnih republ. organizacij, ki je takorekoč cepilo naše socialistične sile. To se pravi, ceplje so se sile med slovenskimi socialisti. Da bi prišlo do cepljenja med Hrvati in nami ne glede če bi bilo tukaj kakšno jugosl. rep. gibanje ali ne, je gotovo, ker se slov. in srbska sekcija ni strinjala z nekaterimi — in ti so bili v večini — hrvatskimi člani te sekcije glede taktike. Temu za pričo lahko navedemo cepljenje sil v socialistični stranki v Ameriki in po vsem svetu. Toda cepljenje, o katerem govorimo tukaj, se nanaša na cepljenje sil slov. sekcije po separatnih republ. organizacijah. Ali kakor že rečeno, je bilo to po takratnih razmerah neizogibno.

Med tem ko smo tako sodelovali za "demokracijo in "samoodločevanje narodov", je bila Nemčija poražena, Avstrija razdejana in versailski mir ni prinesel ne miru ne demokracije — niti ne samoodločevanja narodov. Pri zeleni mizi v Versaillesu so odločevali tisti, ki so imeli moč, pa so sklenili, da bo Jugoslovanska država kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, in to so vzeli na naznanje tudi v Washingtonu, D. C. S tem je bila knjiga politične akcije JRZ. v Ameriki zaprta in zapečatena. Kako dolgo ostane zaprta, seveda ni mogoče povedati. To situacijo je

priznala tudi eksekutiva J. R. Z., ko je sklenila, da pošlje v stari kraj svojega političnega predstavnika, kjer naj to delo nadaljuje.

Prišle so volitve v konstituanto — prva praktična prilika, ki je imela pokazati, kako je narod v domovini naklonjen idejam, ki jih je gojila J. R. Z. v Ameriki. In kaj smo iznašli? Iznašli smo, da razen socialistične stranke ne zastopa programa J. R. Z. nobena druga pomembnejša politična stranka na Slovenskem. V Srbiji je nekaj meščanskih demokratskih idealistov-inteligentov, ki hočejo veljati v Jugoslaviji za nekakšne jugoslovanske Jeffersone. To vse.

In kaj naj sledi iz tega? Nič drugo ne kot to, da ima J. R. Z. delati — če hoče računati sploh na kakšno praktično delo za republ. ideje v starem kraju — edino s socialistično stranko in z nobenimi drugimi elementi ne, vsaj tako dolgo ne, dokler jih ne vidimo na delu. In kako more J. R. Z. delati najuspešnejše s to stranko? Potom Jugoslovanske socialistične zveze, ki sta po svojem političnem sorodstvu enega prepričanja — to je obe ste socialistične stranki. S kratka: J. R. Z. mora podrediti vse svoje delo J. S. Z. potom odbora slovenske sekcije Jugosl. socialistične zveze in potom nadzornega odbora Jugoslovanske socialistične zveze!

Za J. R. Z. bo večina dela, ki se ima izvršiti potom J. S. Z. s socialistično stranko v starem kraju za naprej največ gospodarskega značaja.

V starem kraju imajo organizirani delavci gospodarske organizacije ali konsumne zadruge in svoja bančna podjetja. Te zadruge in banke potrebujejo gospodarske kooperacije z Ameriko. Potrebujejo izmenjave raznega blaga, denarja in drugih stvari — in mi potrebujemo, dokler se ne izgubimo v valovju ameriškega življenja, njihovih duševnih proizvodov. Za vso to izmenjavo je treba ustvariti nekakšen "Clearing house" — kooperativno izmenjalnico.

Politična izobrazba se vrši vsak dan, toda politične akcije, ki imajo vpliv na odločanje političnega položaja v državi, se ne vrše vsak dan, temveč vsakih par let, izvzemši, če se pojavijo posebne vrste družabni preobrti, ki delajo sami sebi zakone. Dobro investirana gospodarska sredstva pa prinašajo dobiček, s katerim se more financirati politično izobrazbo in njeno gibanje vsak dan, ker se vrše trgovske in gospodarske transakcije vsak dan v letu in je dotok sredstev za te namene torej nepretrgan.

V interesu republ. gibanja v starem kraju je torej, da vloži J. R. Z. kolikor svojih gospodarskih sil more, v podjetja organiziranih delavcev in socialistov v domovini — leti bodo pa storili za J. R. Z. po drugi strani svojo politično dolžnost glede republ. gibanja v državi, kakor so to pokazali ob priliki volitev v konstituanto.

Da bo to mogoče vršiti tako kakor je potrebno, je treba enkrat za vselej pozabiti na vzdrževanje separatnih republ. organizacij v Ameriki, pa podrediti vse delo — kakor že rečeno, odboru slovenske sekcije Jugosl. socialistične zveze. Na ta način bi se

sedaj popravile tiste napake, ki se jim ob času ustanovitve J. R. Z. z ozirom na separatne rep. organizacije vsled že rečenih razmer v J. S. Z. ni bilo mogoče izogniti.

Vsled tega se priporoča — in to prav resno priporoča — da IV. redni zbor J. R. Z. vpoštevata sledeče poglobitve in načelne nasvete:

1. Da zbor konstatira završenost političnega dela J. R. Z. v Ameriki;

2. Da delegira odboru slovenske sekcije J. S. Z. poverjenišтво in kontrolo vsega dela — in s tem v zvezi vsega premoženja, bodisi tukaj ali v starem kraju, ki se ima upravljati v smislu načel izraženih v éikaški izjavi in v programu J. R. Z.;

3. Da je kontrola in nadzorstvo vsega dela J. R. Z. kakor upravljanje premoženja podrejena nadzornemu odboru Jugosl. socialistične zveze;

4. Da izdela odbor slovenske sekcije J. S. Z. za reorganiziranje osrednjega odbora J. R. Z., sestojé iz članov klubov J. S. Z. (od vsakega kluba po en član) poseben statut, potom katerega se novi osrednji odbor J. R. Z. konstituira in ravna pri sodelovanju zadev J. R. Z. z odborom slovenske sekcije, in nadzornim odborom. Ta statut mora biti predložen, ko je izdelan po odboru slov. sekcije, članstvu J. S. Z. na glasovanje;

5. Da dobi odbor slov. sekcije kot upravni odbor J. R. Z. vsaj v teku enega leta vse potrebne podatke glede ustanovitve bančnega podjetja v Ameriki, ki naj se ustanovi bodisi s pomočjo slovenskih podpornih Jednot in Zvez ali pa drugače, in da se plača za pripravljalne korake tega podjetja vse ali pa delne stroške iz blagajne J. R. Z. in njene gospodarske ustanove A. J. C. B. L.

To so v načelu glavne točke, ki naj bi jih vzel IV. redni zbor J. R. Z. v pretres in sprejel njih jedro, kajti le na ta način bo mogoče delati J. S. Z. neovirano za republ. idejo v starem kraju in opravljati svoje lastno socialistično propagando v Ameriki. Jugoslovanska socialistična zveza je danes zopet del ameriške socialistične stranke in mora gledati, da posveti vse svoje moči socialističnemu gibanju v Ameriki; gledati mora, da navaja tukaj živeče delavce, da postanejo ameriški državljani in da se kot taki bojujejo za svoje interese; zato pa mora biti delo J. R. Z. bliže pod njenim okriljem, da ga izvršuje, kadar zahteva čas za to na tak način, da ne škodi svojemu lastnemu gibanju in da je delo vendar pravilno opravljeno. Separatne rep. organizacije bi temu delu škodile, ker se razdvajajo sile in elementi, ki bi se morali zanimati za tukajšnje razmere in tukajšnji razredni boj. Jugosl. socialistična zveza je pripravljena izvajati naloge J. R. Z. v svojem področju — to voljo je pokazala že slovenska sekcija J. S. Z. za časa ustanovitve J. R. Z. in še preje.

Drugačni zaključki bi utegnili škoditi ne samo delu J. R. Z. temveč tudi Jugoslovanski socialistični zvezi, ker bi se na ta način pustila odprta vrata domnevanju raznih nediscipliniranih in že nerazrednozavednih jugosl. delavcev v Ameriki, skozi katere bi uhajali ti elementi, misleč si, da je J. R. Z. edina or-

ganizacija, za katero se izplača voditi skrb in delo — ne glede na to, ée je to v sezoni ali izven sezone — med tem ko se jih tukajšnje razmere v katerih žive, ne tiéajo.

Proti tem mogočnostim se morata J. R. Z. in J. S. Z. zavarovati, sicer nastanejo lahko med nami razmere, katerih zle posledice na razvoj Jugoslovanske socialistične zveze v Ameriki na splošno in rep. gibanja za Jugoslavijo posebej, postanejo lahko prav resne.

V smislu tega stališča in teh nasvetov pozdravljamo IV. redni zbor J. R. Z. in mu želimo najboljši uspeh!

Za tajništvo J. S. Z.

Frank Petrich.

Mr. J. S. Williams, ki je bil do premembe administracije v službi finančnega departmenta, je postal javnosti poročilo, ki ni prav nič razveselilo jeklarski trust. Garyju, predsedniku jeklarske korporacije je pisal pismo, v katerem izvaja, da bi se cene jeklu lahko izdatno znižale ne da bi bilo treba znižati delavske plače. V letu 1918 bi jeklarski trust lahko podvojil plače svojim delavcem in uradnikom, pa bi mu še ostalo do sto milijonov dolarjev preostanka. Ker plač ni podvojil, si čitatelji lahko predstavljajo, kako ogromen dobiček dela jeklarski trust. Nič manjši niso dobički tega trusta po letu 1918.

Williams nadalje izvaja v svojem pismu, kako se vedno apelira na delavstvo, naj sprejme znižanje plač, ravno tako pa priporočamo tovarnarjem, naj znižajo cene svojim izdelkom, in farmerjem, naj prodajajo svoje pridelke, četudi jim to sedaj prinaša izgubo.

Nadalje očita Garyju, da stori več za boljševiško propagando, kakor pa morejo napraviti vsi boljševiški agitatorji.

Takih pisem nismo navajeni čitati iz vladnih uradov in jih sedaj, ko so zasedli prostore v Washingtonu republikanci, tudi ne bomo več čitali. Za časa Wilsonove administracije se je semintja dobil kak uradnik, ki je imel pogum povedati odkrito mnenje. Seveda je moral marsikdo, ki se je drznil napasti finančno carstvo, posloviti od službe.

Med tem, ko časopisje prinaša brzojavke o revoluciji v Rusiji, je dobila sovjetska Rusija kontrolo nad ozemljem, na katerem se producira ena tretjina vsega olja na svetu. Olje, premog in železo so danes stvari, radi katerih Mehiki zunanji kapitalisti ne dajo miru, radi njih vodijo Angleži in Francozi boj proti Rusiji v Mali Aziji, radi železa in premoga so nesoglasja med Čeho-Slovakijo in Poljsko, med Nemčijo in Poljsko in tako naprej. Ko bodo naravna bogastva postala ljudska last, bo izginil glavni vzrok za vojne. Pod kapitalističnim sistemom naravna bogastva ne bodo postala last ljudstva, zato je treba, da se borimo za socializem, ki bo zemeljska bogastva vrnil ljudstvu in jih jemal iz zemlje v korist splošnosti.

MOSKVA V LETU 1920.

Dr. Alfons Goldschmidt.

(Nadaljevanje.)

Kakor po raznih evropskih uradih, tako so tudi tukaj vsaka pisarniška vrata od dolgnem hodniku zaznamovana s številkami. Po uradih je videti le tu in tam kak boljši naslonjač, vse drugo pohištvo pa je jako priprosto. Tukaj ni kraj za razne vojno dobrodelne družbe ali pa ravnatelje kinematografov. Finančni oddelek, kjer sem delal precej časa z jako inteligentnim uradnikom, je navadna koliba v očeh vojnih dobrodelnih društev. Če bi bil Petrograd sedež vlade, bi bilo mogoče vse drugače in boljše, Moskva pa ni mesto za vladne urade, ker tu ni nobenih vladnih poslopij in tudi ne pisarniških poslopij. Zato so morali upotrebiti hotele, jih preurediti in pripraviti za pisarne. Sedaj je res kaos in križ, ampak počasi z vsemogočim predelavanjem in obijanjem z deskami, bodo uredili urade, dokler se ne postavi kaj boljšega.

Vse predsobe so ves čas okupirane od vsakovrstnih ljudi z vsakovrstnimi željami. Dekleta, ki so nameščena namesto pisarniških dečkov po vseh predsobah varijo tudi čaj. V vsakem uradu imajo ruski računski stroj, ker brez tega menda ne more biti nobena hiša v Rusiji. Male kroglice lete po tem stroju in prsti so jako gibčni. In kak vtis je napravil na me ta računski stroj? Rekel sem sam pri sebi: Revolucija je izvrstna, računstvo na pamet pa je pod ničlo.

Pri glavnem vhodu stoji straža z nabitó puško, kakor je to slučaj pri vseh vladnih uradih in hotelih. Vendar ta stražnik je milejši kot je na primer stražnik pred komisarijatom za zunanje zadeve ali pa stražnik pri Kremlinu. Zelo stroge so straže pred Kremlinom. Stražnik pred uradi Vrhovnega koncila narodne ekonomije ne zahteva videti "propusk". Množice ljudi gredo mimo straže, ne da bi jih kdo kaj nadlegoval in se porazgube po raznih hodnikih in uradih velikega poslopja. Lep red v tuda tukaj vkljub velikanski množici, ki je vedno v tem poslopju. Množice so že dobro trenirane in ta reka človeških bitij gre svojo pot gladkejše kot pa narodni ekonomski sistem. Načrti, statistike, risbe in popis ekonomičnega položaja dežele najdete na vseh stenah in v vsakem uradu. Med temi pa najdete tudi tabele, kjer vidite kredit in debit raznih industrij. Na teh računih navadno manjkajo številke v predalu kredita, ampak nekega dne bodo tudi te številke balancirale s pasivi.

V Glav-Tekstili.

Nekega dne me povabi Plavnik v svojo pisarno, da mi razkaže urade administracije. Od tukaj smo obiskali vse centralne pisarne in urade. Velikansko je to poslopje, nekdanje skladišče tekstil, ki je bilo last nekega tekstilnega kralja, najpremožnejšega trgovca s tekstilnim blagom v Rusiji.

Najprej gremo po pisarnah, kjer se vodijo računi industrije. Človeku se dozdeva, da je v veliki banki. Iz tega urada se izplača mesečno okoli dva milijona rubljev. Vse plače so nakazane na vladno banko. Izplačuje se v nakaznicah in ne v denarju. Knjigovodja mi je razkazal računске knjige, nakaznice, čeke in ves proces izplačevanja in računovodstva. Vse gre na strogo trgovski podlagi, nit teče gladko, hitro in brez vsakih vozlov. Sedaj verujem, da je brezdenarni sistem veliko hitrejši kot pa denarni sistem v Nemčiji. Nemške banke in nemške hranilnice operirajo s strašansko polževo naglieo, imajo jako nerodno formo oboževanja, vsa stvar gre jako počasi naprej od Poncija do Pilata, potem zopet nazaj in skoz in skoz je opaziti strašansko boječnost. Tam ni nobenega poguma, o brzem mišljenju in odločevanju ni sploh nobenega govora, zapisovanja, vknjiževanja pa ni konca ne kraja. Uradniki nimajo nobenih izber ali lastne volje, ampak vse je priklenjeno na zastarel sistem. Taka kapitalistična banka je del najbolj idijotične mašinarije, ki si jo more človek predstaviti. Brezpomemb mahanično sredstva, magnetična sila, ki vleče nase promet, ne da bi šla za njim, ki ima odbor ravnatelj ki podčrkavajo svoja nečitljiva imena in vlečejo za to velikanske profite. Vrh v vsega tega pa je v tem ravnatelju nekega bombastična važnost, napihnjenost in ošabnost, katero delajo še bolj impozantno z usnjem in baržunom prevlečeni naslonjači in divani.

To neumnost so nacionalizirali ven iz Rusije. Tam ni več prenapete oficioznosti, razkošnih divanov, naslonjačev in zof ter smrdljive pompoznosti in velikanskih profitov. Tam ni več tiste marljive neproduktivne lenobe, blufanja s sejami bankirjev in moralnih vezij. Človek mora danes delati, se mora prilagoditi delu, postati kolo v stroju in vreči od sebe demokratično trombo. To je bila bliskovita prememba. V enem samem dnevu so zginila vsa veličanstva in važnost gospodov bankirjev. Večje goljufije, prevarancije najnižje vrste nad navadnim ljudstvom vsega sveta ni bilo nikoli v taki meri izvršene kot ravno pod kuto narodnih bank, velikih hranilnic in posojilnic, ki so kot pijavke pile kri in sok celih občin, ki so mozgale denar iz revnih slojev, da so mogli njih ravnatelji živeti razsipno in razkošno. Nemčija bo lahko svobodno dihala le tedaj, ko bodo te skrivnostne denarnice zadržane. Oh, kako krasen je pogled na velika prazna bančna poslopja v Rusiji, na veličansten prah, ki se je nabral na šipah največjih in najmočnejših bančnih institutov v Rusiji. Ti zavodi in prostori so že postali čumnate srednjeveških grozot, čumnate mučeništva, katere sedaj lahko občudujejo potniki in obiskovalci Rusije. Nemčija ne bo srečna dokler ne zaveže nikdar polne, nikdar zadovoljne denarnice. Ljudje ne bodo veseli, dokler ne odpravijo te pretkane prevare, te tehnično prebrisane prevare, te krožeče prevare, te patentirane in od vlade protežirane prevare.

Vsekako, to sem omenil le mimogrede, kajti odpreti sem moral ventil, da je bruhnila iz mene para, ki je že preveč kipela.

Metle še niso spravili v kot v Rusiji, kajti mnogo slabega smetja je še ostalo, ampak narodnih bank ni več. Predočite si deželo, kjer ni nobenih narodnih bank, kjer ni nobenih nesramnih goljufov s papirjem, kjer je odpravljena špekulacija in vsi njeni triki, kjer ni nobenih posredovalcev i mešetarjev. Že to samo na sebi je gloriozno dejstvo.

Kri mi je znova zavrela in zato sem moral stvar še enkrat ponoviti, da sem ohladil kri in umiril živce.

Plavnik me je vodil po vseh pisarnah, šla sva čez urad za distribucijo sirovin, čez statistični oddelek, kjer ima svoj urad eden najslovičnejših ruskih statističarjev (Bog kaznuj vse te statističarje!), potem sva šla skoz prezidium, urad glavnega preziduma, v sobe, kjer je razloženo raznovrstno tekstilno blago. Peljal me je do vrat šole, kjer dajejo tehnični pouk o tekstilni industriji in kjer se vežbajo bodoči ravnatelji, predelavci in delavke tekstilne industrije. Vso Rusijo bodo tehnično zvežbali. Tehnične šole so sedaj že povsod in komisar vrhovnega koncila narodne ekonomije ima direktno nadzorstvo tehnično znanstvenega oddelka za vežbanje. To je središče, od koder se pošiljajo na vse strani Moskve in Rusije razne izložbe novih iznajdb, novih možnosti produkcije v Rusiji, novih institutov v Moskvi in Rusiji, sploh vse, kar je znamenito in koristno za razvoj ruske industrije. To je komaj začetek, kakor še vsaka druga stvar započeta v Rusiji, ampak začetek je v pravi direkciji in z najboljšim namenom. Tukaj sem videl rusko prst, ruske mineralije, kemije, produkte in substitute. Vse kaže le začetek, ampak enkrat je treba tudi začeti; brez začetka ni konca.

Plavnik me je peljal tudi v urade industrijalne unije. Tukaj sem se razgovarjal z voditelji tekstilne unije. Razložili so mi tarifni sistem, posebno pa še takozvanih bonus sistem z raznovrstnimi tabelami. Govoreč o bonusih, je potrebno še posebej poudariti, da so nagrade razdeljene tako, da najpriljavnejši in najsposobnejši delavci dobe najboljše nagrade.

V agrigulturnem oddelku tekstilne unije regulirajo kultivacijo tovarniških zemljišč. V Prokhorovi tovarni sem slišal lekecijo agrigulturnega veščaka, ki je delavcem in delavkam razlagal kako se mora pripraviti zemljišče in kako se sadi krompir. Ljudje so imeli orodje pri rokah, v veliki shrambi je bilo krompirjevo seme in vsi so bili pripravljene pričeti z delom, ko hitro je veščak končal z lekecijo.

S Plavnikom sva šla nadalje v uredniško pisarno "Tekstilnega delavea" glasila strokovne organizacije, od tod pa v oddelek, kjer dele delavske obleke. Te obleke dobe brezplačno vsi delavci in delavke, ki so zaposleni pri takih delih, kjer se obleka kvari.

Povsod je opaziti red, točnost in smisel za poročajo, ljubezen do reda, ljubezen do regulirane aktivnosti. O tem ni nobenega dvoma.

V nemškem koncilu.

V Moskvi se nahaja ogrski koncil, avstrijski koncil, nemški koncil, itd. Ti zavodi se največ bavijo z zadevami vojnih jetnikov in potnikov, ki se vračajo v domovino.

Nemški koncil ima čeden urad in zelo čeden dom. V predvorani uradnega poslopja vise na stenah brzojavni, statistike in slike. V drugem nadstropju je velika in prostorna pisarna, kjer so nastanjene strojepiske, zraven te pisarne pa je administrativni urad.

V tem uradu delajo pozno v noč, kajti dela imajo čez glavo. Vračajoči se potniki neprestano potujejo skoz Moskvo, pridejo v urad nemškega koncila, da se tam registrirajo. Koncil skrbi za vse invalide v svoji bolnišnici.

V nemškem koncilu je vse zelo snažno in čisto. Hrana je izvrstna in z zadovoljstvom se spominjam na dobro poročajo leče, krompirja, pečenke in prikuhe, ki sem jo dobil v tej gostoljubni hiši.

Vračujoči se potniki.

Pred odhodom na parnik velikanske množice Nemeev priredijo velik shod, kjer nastopijo govorniki, peveci in kjer svira izvrstna godba. V takih slučajih priobči ta koncil oglas v svojem tedniku "Die Rote Fahne".

Predsednik shoda me je poklical, da govorim eni taki množici v domovino potujočih vojnih jetnikov. Iz srca sem govoril tem sodrugom, ki so kar krepneli slišati o Nemčiji, slišati zanesljiva in interesantna poročila, ljudem, ki so le malo vedeli o sedanji Nemčiji, od katerih je skoro večina že pet ali šest let iz doma in še vedno mislijo in si predstavljajo Nemčijo tako kot je bila tedaj, ko so jo zapustili. Povedal sem jim o sedanji nemški narodni ekonomiji. Može in žene so stali nepremično kot zid in verno poslušali. Večina moških se je počela v Rusiji in sedaj peljejo seboj svoje žene. Govoril sem poldrugo uro, do mraka. Ves čas mojega govora je vladala mirna tišina in dozdevalo se mi je, da so poslušalci zadrževali sapo, pili najnoveše novice, skušali razumeti svojo domovino, novo znanstvo. Stali so kot pribiti, do srca ginjeni in razočarani. Pokazal sem jim sliko nove, prerajene Nemčije, težko razumljive Nemčije, bruhajoče, tresoče se in trpeče Nemčije. Nemški položaj sem jim moral predočiti tako, kot sem ga sam videl in razumel in kakoršen tudi je. Meni ni kazalo da bi se lagal tej množici pijani vsled domotožja in ji risati Nemčijo v lepih mavričnih barvah. Naj vidijo svojo domovino tako, kot je. Laž jim ne prav nič pomagala, ker iz laži ni bilo še nikdar nič prida. In zakaj naj bi se lagal tem ljudem?

Na vrtu krog nemške bolnišnice so stale množice potnikov v posameznih gručah. Ljudje so bili oblečeni v najrazličnejše uniforme vseh polkov v

SEMINTJA.

predvojnem času. Tu ste videli huzarske nakite, tam lancarje, v tretji gruči dragonce in pešce v modrih suknjah z rdečimi ovrtniki, nekoliko vstran je stala gruča v svetlomodrih transportnih uniformah in tu in tam kakega vojaka v sivi lovski uniformi. Večina teh vojakov je bila zajeta v prvih mesecih vojne. Končno pa sem sam začel spoznavati popolni pomen cele stvari. Človeška bitja zajamejo, jih vržejo v ograje, kjer jih stražijo, okoli njih vohunijo in z njimi postopajo kot s čredo živine. Ljudem odvzamejo vsako svobodo in pravico. In tako dolgo dokler bo dovoljeno loviti ljudi, tako dolgo ostane svet v sponah. Kdor hoče ujeti ljudi, jih mora loviti, bičati, tepsti in pometati v ječe. Vse to je nasilna krivica nad človeštvom in mi še vedno spadamo v srednji vek, v stare čase, barbarsko dobo. V novo dobo še nismo prišli.

Govoril sem z nekim nemškim vojakom, katerega sem srečal na moskovskih ulicah in ki se je vračal v domovino iz Taškenta. Pogovarjala sva se, seveda ne o gladi in pomanjkanju hrane, ker je mnogo drugih težkoč, ki jih more človek prestati, ki so hujše kot je glad.

Človek sliši na stotine različnih mnenj o postopanju z jetniki. Nekateri jetniki so postali zadovoljni naseljenci v Sibiriji, druge so vlekli iz enega tabora v drugega, kjer so poginili od gladi. Na tisoče jih je pomrlo vsled kužnih bolezní ali slabe hrane. Od novemberske revolucije pa so jetniki prenehali biti jetniki, postali so zopet svobodni, ampak vse ni šlo tako kot bi moralo, kajti volja sovjetske vlade še ni vplivala na vse možgane. Nastajale so še vedno sitnosti po taboriščih in vzroki za pritožbe, ampak od novembra leta 1917 jetniki niso bili več jetniki. In vsak, s katerim sem govoril, je hvaležno priznal to dejstvo. Mnogi so trdo delali in tudi dobro zaslužili. V Moskvi so mnogi nemški delavci, ki so bili prej vojni jetniki, dobro zaslužili in napravil lep denar.

Kjerkoli se mi je nudila prilika, sem povsod govoril z v domovino vračajočimi se vojnimi vjetniki, pa bilo to na ulicah v Moskvi, v uradu nemškega koncila ali pa na povratku v jetniškem taborišču v Narvi.

(Konec prihodnjič.)

Mnogo ljudi se trudi vse življenje, da bi prišli do bogastva. Domišljajo si, da so oportuniste vsakemu odprte, samo potruditi se je treba, pa se doseže cilj bogastva. Mrs. Annie Jean San Sinderen v Brooklynu se ni bilo treba truditi, da pride do bogastva. Meseca januarja je njen oče utonil, ona pa bo podedovala premoženje, ki se cení na \$15,000,000. Koliko znoja je bilo treba da se je zgradilo prmoženje petnajst milijonov dolarjev. Mnogi izmed tistih, ki so s svojim produktivnim delom pripomogli k takim premoženjem, danes prosjačijo za delo in trpè pomanjkanje. Socializma pa se mnogi izmed teh brezposelnih revežev boje, ker bo "razdelil privatno lastnino".

Ovacije Wilsonu in njegova nova služba. — Novi predsednik za industrialni mir. — Bryanovi nasveti. — Padanje sovjetskega režima. — Kraljevska poroka v Bukareštu. — Nikola I. umrl. — Gompers in Harding. — Zarota organiziranih velefinančnikov proti Severni Dakoti.

Pri inauguraciji novega predsednika dne 4. marca je tudi prejšnji predsednik Mr. Woodrow Wilson doživel še enkrat prisrčne ovacije. Bile so poslovilne ovacije od moza, ki je omagal fizično in duševno. Fizično več ne ozdravi, kajti bolezen se je premočno vsesala vanj, duševno pa si sedaj odpočije. Z državnim tajnikom njegovega kabineta, Bainbridge Colbyjem se bosta posvetila odvetništvu. Odvetniški poklic jima bo prinašal več kot pa doseданje službe, katere so bile najvišje, ki jih more dati ta republika. Najela bosta lahko druge dobre advokate, ki bodo delali za njihovo firmo, kajti kapitalizirana bo z imenom Woodrow Wilson in Bainbridge Colby, kar v tem slučaju pomeni več, kot pa par milijonov dolarjev v gotovini. Hughes, sedanji državni tajnik, je zaslužil z advokaturu par milijonov dolarjev od predzadnjih predsedniških volitev, ko je bil protikandidat Wilsonu. Tudi sloves je v Ameriki kapital, kdor ga zna izrabiti.

Mr. Wilson za zgodovino ne bo pozabljena oseba. Morda se tudi njegov sloves čez sto let ali pozneje zopet oživi, kakor je bil, ko je še stal kakor baklja v ospredju tistih, ki so hoteli preporod človeštva. Grehi in napake se čez leta pozabijo. Cilji žive. Wilson je omagal, on se je udal drugim silam, močnejšim od njega, ki so gospodarile nad njim, kadar se jim ni zdelo potrebno, da jim Wilson diktira. Drugi drže danes bakljo novih idej v svojih rokah, stotisoči in milijoni še niso pozabili obljub, ki so jih dajali Wilson in drugi mogočnejši. Zrevolucionizirali so ljudske možgane, kakor jih ne bi mogel v tistem času noben Debs, noben socialistični agitator ali učenjak. Obljubljali so nekaj, kar niso mogli izpolniti, ker niso hoteli, ker niso nameravali izpolniti. Toda vse njihove obljube so izvedljive in bodo raditega izvedene. Izvršili jih bodo ljudje, ki se zbirajo v vrstah mednarodnega socializma.

Delavstvo, ki je mislilo, da z izvolitvijo Hardinga nastanejo v deželi zopet dobri časi, naj se sprijazni z dejstvom, da je ameriško delavstvo na začetku periode najhujših bojev med delom in kapitalom. Tovarne se še ne bodo odpirale, "ker plače še niso znižane na normalo". Unionizem je treba oslabiti in oslabili ga bodo, ker je zgrajen na že davno zastareli podlagi. Sodišča nastopajo v vseh krajih proti delavstvu in zakonodaje so mu neprijazne, ako ne rečemo, da so delavskim interesom naravnost sovražne. Provokatorji rujejo v notranjosti delavskih strokovnih in tudi v političnih organizacijah. Reakcionarni voditelji pa hito na eni strani sklepati nasvete novemu kongresu v prilog delavstva, na drugi strani pa obsojajo akcijo "radikalcev" in ob enem pa še izrekajo svoje prokletstvo nad sovjetsko Rusijo. Slika za delavstvo je temna, ali tudi kapitalistična ni lepša. V dobi kriz smo, bojev in preobratov.

V svojem inauguracijskem govoru je dejal predsednik Harding med drugim: "Naši fundamentalni zakoni ne poznajo razredov, ne grup in ne sekcij. Zato jih ne sme biti ne v zakonodaji niti ne v administraciji. Moja najiskrenejša prošnja za Ameriko je, da bi imela industrialni mir." Fundamentalni zakoni Zedinjenih držav morda res ne poznajo razredov, toda razredi so tukaj in so v boju med seboj. Ako bi jih ne bilo, bi ne imeli toliko apelov, toliko želj dobrih ljudi za industrialni mir.

Moji in tvoji interesi niso enaki in ker niso enaki, je med nama boj. Ker so sodišča na tvoji strani, ker imaš v zakonodajah večino, me izkoriščaš in vladaš. Vedno ne bo tako kajti Hardingova želja po industrijalnem miru se bo izpolnila. Razredi bodo nekoč izginiti, toda ne pod Hardingovo administracijo. Boj organiziranega kapitalizma se bo pod Hardingovo administracijo poostiril. Delavstvo to že čuti in se pripravlja na obrambo. Ko bo ameriško delavstvo stopilo, iz defenzivnega boja v ofenzivo, se bo bližal konec razredom. Bliža se že sedaj, kakor se bliža Božič. Približevali pa se bomo cilju hitreje, kadar bomo zreli, kadar bomo znali voditi naš boj. Naša zrelost se veča stopnjevaje, s socialistično vzgojo proletarske mase.

William J. Bryan priobčuje v Hearstovem časopisu članke "Če bi bil jaz Harding", v katerih pripoveduje, kaj je gnjilega v državi Danski in kaj bi bilo treba napraviti, da se ozdravi gnjiloba. V nekem teh serijskih člankov pravi:

"Mi ustvarjamo anarhiste na debelo, ali če že to ne, dajemo pogoje za razširjanje zelo radikalnih idej vsled neenakosti v kaznovanju zločincev.

"Če človek ukrade malo svoto denarja ali malo količino blaga, se pregreši proti družbi in nihče se ne potegne zanj. Sodna razprava proti njemu je kratka in kazen stroga.

"Nihče se ne bi pritoževal proti temu, ako se bi proti velikim prestopnikom nastopalo na enak način. Ampak na žalost je zelo težavno sodnijsko zasledovati in kaznovati tiste, ki ropajo v velikem obsegu.

"Senator Calder iz New Yorka je pred nedavnim izračunal, da so premogovniški magnatje odrli ameriško ljudstvo v enem letu za tisoč petsto milijonov dolarjev, kljub temu so ti kriminalci ostali nekažnovani. Nekdo, ki ima zveze s premogovniškimi interesi, je zanikal Calderjevo trditev in dostavil, da svota ne more presežati čez šest sto milijonov dolarjev.

"Ali celo šest sto milijonov je najbrže več, kakor pa skupna svota, ki so jo ukradli vsi tatovi, ki so v ječah te države.

"Če imamo zadostne zakone za protekcijo publike pred profitarji, se jih mora izvajati; če zakoni niso zadostni, se mora sprejeti nove.

"Sedanja situacija ni samo silno nepravilna ljudskim masam, ampak je tudi nevarna stabilnosti naše vlade. . ."

Bryan se ne sklicuje na fundamentalne zakone te republike, ki ne poznajo razredov. On vidi razrede, vidi izkoriščanje, vidi nevarnost za sedanji kapitalistični sistem, pa ga želi reformirati. To se mu ne bo posrečilo, kakor se ne bo izpolnila Hardingova želja za industrijalni mir, če sploh ima tako željo, Bryan jo ima, toda njegovo zdravilo je napačno. Če bi bil v Beli hiši Bryan namesto Hardinga, bi nekaj časa govoril o svojem idealizmu, toda končno bi zapustil predsedniško stolico, kakor jo je Wilson, bolan in razočaran.

Sovjetski režim v Rusiji pada in pada. Lenin in Trockij sta na begu, večkrat sta ustreljena. Lenin je včasih nevarno bolan, danes zapre Trockij Lenina, drugi dan se zgodi obratno; tako se ponavljajo take vesti naprej in naprej. Zadnja dva tedna pa so v ameriškem in evropskem časopisju ponavljajo v veliko ustrajnostjo poročila o revoluciji, ki je objela dve tretjini sovjetske Rusije. Helsingfors, Reval, Riga, Kopenhagen in druga mesta okoli Rusije so postala kovačnice za poročila o revoluciji v Rusiji. Kdor jih čita taka kot so, dobi utis, da je prišel konec boljševiškega režima.

Iz vseh teh poročil se ne more dobiti jasne slike, kdo vodi revolucijo, kdo so elementi, ki se upirajo. V kolikor more nepristranski opazovalec razvideti, v Rusiji ni revolucije, niti ni razpokošenje med ljudstvom mirnejše, kot n. pr. v Nemčiji ali kaki drugi državi. Nezadovoljnosti je tudi v Rusiji mnogo, toda to še ni revolucija. Svetovni kapitalizem pa se je zavzel, da vrže sedanjo rusko vlado in jo nadomesti z

monarhistično. Rusko ljudstvo je treba do skrajnosti izmučiti, kajti izmučeno, obupano ljudstvo se bo morda res uprlo in onemogočilo sedanjemu režimu, da se obdrži na vladi. Potem pa nastopi v Rusiji doba diktature, kakoršne še ni poznala v svoji zgodovini. Ljudstvo bi še bolj trpelo in še bolj se bi upiralo. To se najbrž ne zgodi in sanje caristov za povrnitev starih časov se ne bodo izpolnile.

V Berlinu je bil te dni veliki knez Dimitrij Pavlovič, eden soudeležencev pri umoru more rus. naroda, meniha Rasputina. Ruski monarhisti v Berlinu pripovedujejo, da bo veliki knez Pavlovič bodoči ruski car. Drugi kandidat za ruski prestol je veliki knez Ciril, katerega podpira francoska vlada. Ciril baje že sedaj deli plemenitaške naslove svojim pristašem in daje koncesije, ki pa bodo seveda veljavne le, kadar bo Ciril res car in imel svojo vlado v Petrogradu ne pa v Parizu. To nista edina, ki se potegujeta za ruski prestol. Velikih knezov, ki sanjajo o starih časih v sveti Rusiji, je še mnogo. Izmed mnogih ljudi, ki verjamejo vsako laž o sovjetski vladi in o revolucijah proti nji, so tudi vsi ruski monarhisti, ki so raztepeni po raznih evropskih in tudi ameriških mestih. To je edino opajalno sredstvo, ki jim je ostalo. Denar, kolikor so ga odnesli iz Rusije, so večinoma zapravili. V luksusu jih vzdržujejo evropske vlade, pa tudi ameriška, direktno ali indirektno, ker hočejo imeti te ljudi pripravljene, kadar bo čas, da gredo v Rusijo in ji prinesejo demokracijo.

Civilna vojna v Rusiji ne bo še končana, rekonstrukcija bo v sedanjih razmerah počasna, tudi ni absolutno izključeno, da komunistična frakcija ne pade, ali revolucionarna Rusija bo ostala. Veliki knezi bodo morali carevati v Berlinu, Parizu in Londonu, na stroške davkoplačevalcev teh držav, ker Rusija ne mara več imeti takih stroškov. Po mnenju državnikov in časnikarjev zapadnih držav je Rusija vsled tega barbarska država.

Rumunija, Poljska in Ogrska so sklenile "obrambno" zvezo proti boljševikom, oziroma, proti sovjetski Rusiji. Čemu neki je treba obrambe proti sovjetskemu režimu, ako je na robu propada? Vseeno je ta zveza čudna kombinacija, kombinacija treh reakcionarnih klik iz treh nazadnjaških držav. Sovjetska Rusija jim je nevarna nasprotnica. Mnogo nevarnejše pa jim je prodiranje spoznanja med mase njihovih narodov, da aristokracije, kralji, fevdalni sistem in avtokracija niso za ljudstvo koristne stvari.

V Bukarešti se je dne 1. marca videlo še nekoliko monarhističnega pompa, kar je bilo pred svetovno vojno še nekaj navadnega v vseh glavnih evropskih mestih. Grški prestolonaslednik se je poročil z rumunsko princezino in s tem so se "utrdile" prijateljske vezi med Grško in Rumunijo. Poročilo pravi, da so množice novoporočencema navdušeno pozdravljale. To je verjetno. Čez eno ali dve leti bo jih morda ravno tako "navdušeno" vrgle iz kraljevske palače skozi okno na tlak. Danes hozana, jutri križaj ga. Rumunija je vkljub navdušenju dne 1. marca zelo vulkanična dežela in tudi v Grški se opaža vretje. Poroke princev in princezinj, spremljane s sijajnim pompom, ne bodo utrdile prijateljstva med narodi. Na dvorih v Atenah in Bukarešti so v zmoti. Poroča grškega prestolonaslednika z rumunsko princezino bo morda utrdila vezi med grškimi in rumunskimi vladodržci, ne pa med Rumunci in Grki. Narode bo zbližal in jih strnil v prijateljske odnose šele socializem.

Da se ne pozabi, lahko tudi mi omenimo, da je 1. marca umrl črnogorski kralj Nikola I. Od kar je izgubil tron je živel v Franciji. Po intelgentnosti je prekašal marsikakšnega vladarja, kot gospodar črnogorcev pa je bil tiran. V balkanski politiki je v prejšnjih letih igral precejšnjo vlogo, ker je bil vedno zapleten v intrige avstro-ogrške in ruske diplomacije. Eno svojih hčera je omožil na italijanskem dvoru; ko se je Črnogora pridružila Jugoslaviji, ki pa sedaj še ni Jugoslavija nego kraljevina SHS., je izgubila črnogorska kraljevska hiša pravico do prestola, kar ni bilo ljubo

Nikolajevi hčeri v Rimu. Skušala mu je pomagati priti nazaj na četinski dvor, pa ni uspela. Sama je bila že večkrat v nevarnosti, da bo morala iskati zavetja v Švici ali pa v Franciji. Kraljevske službe niso več tisto, kar so bile tedaj, ko je ljudstvo verjelo, da so kralji in carji vladarji po milosti božji.

Predsednik Harding se je izrekel proti zvezam z drugimi državami, celo taki, kakor jo reprezentira Liga narodov. Predsednik A. F. of L. po je za pretrganje stikov z Mednarodno zvezo strokovnih unij, ki ima svoj sedež v Amsterdamu. Dne 2. marca pa je eksekutiva A. F. of L. zaključila, da izstopi iz omenjene zveze, iz razloga, ker je preveč revolucionarna. V Moskvi pa trdijo, da je preveč konservativna. Odborniki A. F. of L. bodo morda premenili svoje mnenje o radikalizmu, kadar jih bodo ameriški kapitalisti potisnili popolnoma k steni. Mednarodna solidarnost delavstva je potrebna. Ameriško delavstvo, ki podpira Gompersovo politiko, bo to kmalo spoznalo in zveza se obnovi, ki bo prisrčnejša kot je bila doslej.

Časopisje, katerega kontrolirajo finančni magnati, kriči, kako je skrahiral eksperiment Nestrankske lige v Severni Dakoti. Eksperiment ni skrahiral. Severna Dakota rabi denar, toda finančniki po vsi Ameriki jo bojkotirajo, ker hočejo preprečiti farmerjem spoznanje, da lahko sami vodijo trgovanje, da so lahko neodvisni od žitnih in drugih špekulantov. To spoznanje prihaja med ameriške farmerje, ki pa kot posamezne skupine v posameznih državah niso še dovolj močni, da bi mogli uspešno klubovati organiziranemu kapitalu. Vse, kar potrebujejo farmerji, je še popolnejša organizacija in kooperacija z delavskimi strokovnimi unijami.

Tudi Kazimir kriči o polomu gospodarstva Nestrankske lige v Severni Dakoti. Nestrankska liga je po njegovem mnenju strašna, rdeča zver, zato jo je treba pomagati ugonobiti. On mora pisati tako, če hoče, da dobi podporo za svojo šolo in dom od tovarnarjev okoli njegove cerkve, v katerih so uslužbeni njegovi verniki. Kompanije ne podpirajo zastopnikih institucij. "Služite nam, pa vas bomo podpirali", je njihov ukaz. In Zakrajšek jim služi.

Dve konvenciji.

V Chicagu prične dne 11. marca zborovati konvencija J. R. Z., dne 14. marca pa konvencija S. N. P. J. Obe se bosta vršili v dvorani S. N. P. J.

Prva ima nalogo napraviti pregled po dosedanjem delovanju J. R. Z., razmotrivati o uspehih in neuspehih, in najti pota za uspešno delo v bodočnosti.

Konvencija S. N. P. J. bo razpravljala o pogodbi za združenje slovenskih podpornih organizacij. Tudi to ni lahka naloga, kajti dosedaj se je pokazalo, da je bilo razdruževalno delo mnogo lažje, kakor pa delovanje za združenje. Upanje je, da se bo posrečilo premostiti vse zapreke, ki sedaj še ovirajo združenje, da bo strnjenje v eno podporno organizacijo omogočeno vsaj tistim jednotam in zvezam, ki res žele združenje.

Delegatom in delegatinjam obeh konvencij kliče: Dobro došli!

Prihodnja prvomajska izdaja Proletarca bo izšla v 25.000 izvodi, ako bodo naši sodruzi storili svoje in skrbeli, da si vsaka naselbina naroči primerno število iztisov prvomajske izdaje.

Narodna galerija v Ljubljani.

Dr. Ivan Shvegel je nam poslal v priobčitev pismo Narodne galerije, v katerem se apelira na ameriške Slovence za prostovoljne prispevke, s katerimi bi se temu kulturnemu zavodu omogočilo nakupovati umetnine slovenskih in po možnosti tudi drugih umetnikov.

Narodna Galerija v Ljubljani ima sledeči namen:

"... ustanovitev, izpopolnjevanje, vzdrževanje in varstvo javne slovenske umetnostne galerije t. j., zbirko slikarskih, plastičnih, grafičnih in stavbarskih umetvorov umetnikov slovenskega pokolenja, bodisi moderne, bodisi starejše dobe. Izključeni tudi niso umetniki drugih umetnikov, zlasti ne teh, ki so stali v zvezi z domačo umetniško produkcijo, oziroma, ki so vplivali na razvoj slovenske upodabljalne umetnosti. Društvo ima tudi namen vse že obstoječe umetniške zbirke, spadajoče v omenjeni okvir, združiti v celokupnost. Poleg ustanovitve zbirke same je društveni namen naposled tudi zgradba ali pridobitev prostora za slovensko umetniško galerijo oziroma začasa pridobitev prostora za nastanitev zbirke. — Istotako je društveni namen vzbujanje zanimanja za upodabljalno umetnost med občinstvom, pospeševanje razvoja domače upodabljalne umetnosti, raziskovanje slovenske umetnosti, prirejanje sestankov, predavanj, delitev nagrad ter izdavanje spisov in reprodukcij, vse to, kolikor je potrebno v namen, izražen v prejšnjem odstavku.

V dosego navedenih smotrov . . . zbira društvo denarna sredstva z darili, testati in članarino, ob enem pa tudi umetnine z nakupi, darili in testati . . ."

V kolikor je razvidno, so med člani Narodne galerije zastopani pripadniki vseh strank v Sloveniji. Namen društva je dober in zasluži, da se ga podpira. Slovensko delavstvo v tej deželi za enkrat ne bo moglo mnogo pomagati raznih kulturnim in drugim ustanovam v Sloveniji. Veliko pa bi lahko pomagali ustanovi kot je Narodna galerija tukajšnji slovenski trgovci in drugi premožnejši ljudje naše narodnosti. Ker je apel poslan tudi drugim slovenskim listom v Ameriki, bo morda dosegel tudi žep naših "narodnih" trgovcev, ki so se dosedaj, razun par izjem, izkazali za popolnoma brezbrizne za vsako kulturno akcijo našega naroda.

Vsa pisma ali prispevki, darovani v prej označeni namen, naj se pošiljajo na naslov: Narodna Galerija, Ljubljana, Jugoslavija.

Slovenska upodabljalna umetnost.

Slovenski genij se je pojavil najprej v upodabljalni umetnosti. Slovenska umetnost ima sedemstoletno tradicijo za seboj; iz sivega srednjega veka sveti njena luč v najnovejšo dobo. Ko še ni bil pisan začetek slovenske knjige, ustvarjali so slovenski umetniki umetnine, enake umetvorom najstarejših kultur njih narodov. Pri nobenem drugem slovanskem, niti kakem evropskem narodu sploh, se niso v taki meri križali slovanski, germanski in romanski vplivi kot na slovenski zemlji. Slovenska umetnost bi lahko postala kvintesenca in sinteza evropske umetnosti, slovanske, germanske in romanske kulture, če bi bili Slovenci številnejši in gospodarsko močnejši. Naš tip je zapadnoslovanski, zrastle je iz lege slovenske zemlje in značaja našega naroda. V slovensko umetnost pa spada vse, kar so ustvarili umetniki slovenskega pokolenja, čeprav so delali na tujem, pa tudi tisto, kar so ustvarili taki tujerodni umetniki, ki so delali med nami in resnično vplivali na naš razvoj.

"Narodna galerija" ima namen, da zbere raztresene slovenske umetnine vseh časov, da pokaže slovensko upodabljalno umetnost v celoti, katere sedaj ni videti, kakor da bi je ne bilo. Ta naloga je vredna največjega truda, ne le iz narodnih oziróv, ampak tudi iz splošnega, internacionalnega umetniškega stališča. Gre za kulturno vrednoto, gre za specifično slovensko galerijo. Internacionalne historično-pragmatične umetniške galerije pri nas take ni mogoče zgraditi, da bi imela absolutno vrednost, ravnotako ne skupne

galerije slovenske in druge slovanske umetnosti, ker vsak narod hrani najboljše svoje stvari zase; možna je edino slovenska umetnostna galerija, ki bo ravno vsled tega svojega značaja in kot taka absolutnega pomena tudi za internacionalno umetnost. Najzbranejši duhovi med nami, kakor n. pr. že pred sto leti Ziga baron Zojs, so stremeli za tem ciljem.

V 14. stoletju je zacvetela na slovenski zemlji prelepa gotika njen cvet je žarel do konca 16. stoletja. Naša gotika, veselejšega in vedrejšega značaja kot nemška, — pod katere vplivom in vplivom Italije — se je razvila predvsem po slovenskih cerkvah (freske, križni altariji, kipi) in je dosegla višji umetniški nivo kot ga kaže sedanji umetniški razvoj pri nas. Iz 15. stoletja bi bilo omeniti freskanta Jeriča ter arhitekta Andreja iz Loža in magistra Petra iz Ljubljane.

V sijajni dobi renesanse v Italiji so pomagali graditi ponosno stavbo beneške umetnosti mnogi Slovenci. Med dolgo vrsto slikarjev, kiparjev, arhitektov in stukaterjev "Schiavonov" je bilo dosti naših ljudi in ne le Dalmatincev. Viktor (Krapč) Carpaccio (1450-1522), učenec Bellinijev, sovrstnik Tizianov, najslavnejši legendarni slikar starejše beneške šole, je bil rojen v Kopru ter je bil po rodu gotovo Slovenec; Tintoretto se je učil iz njegovih slik. V 15. stoletju je slovel v Vidmu kipar Janez Craino (Kranjski) iz slov. St. Petra, Dominik iz Kopra "il bravissimo" pa je pomagal Ricciju pri zidanju dožev palače v Benetkah. Arhitekt V. Bojan je delal v Cedadu; v Pušji vasi (Venzone) tedaj še slovenski, je bil rojen leta 1540. slikar Andrej Petral; leta 1530. rojeni slavni minijaturist Budovin pa je nadvladal vse stare slikarje v iznajdljivosti in risbi, kakor pravi Lancelotti. Slovenec Janez s Krasa (Giovanni Schiavone del Carso) mojster grotesknega slikarstva je bil v krogu mojstrov na papeževem dvoru ter je slikal l. 1560. v palazettu v rimskem Belvederu za papeža Pija IV. Slovenska zemlja je bila v svitu največje dobe umetnosti, italijanske renesanse in ž njo v ozkih stikih. Tizian sam je slikal na gradu v Senožečah. Škoda, ki jo je napravila na slovenskih tleh reformacija v umetniškem oziru, popravil je škof Hren; po mestih in po deželi ustvarjali so v začetku in sredi 17. stoletja Plavec, Ferfila, Minič, Knapič, Žel, Hren, Albertal, na Koroškem je gradil cerkve Kolnik, na Stajerskem Julijan. Za njimi je zbudil Vajkart baron Valvazor bakroreško umetnost na Slovenskem; delovali so kot bakroreži Werex, Trost, Vitezovič in Koch, kot slikarji Klerič, Gladič in Nizozemec Almanak. Na dvoru cesarja Leopolda je bil bakrorez, goriški Slovenec Kalin, "comes palatinus." "Academia operosorum" je ustvarila koncem 17. in začetkom 18. stoletja drugo veliko umetnostno dobo na Slovenskem. Zacvetel je naš barok, ki ima svoj lasten značaj ter se zelo razlikuje od nemškoavstrijskega baroka. Kiparstvo sta dvignila krepki Luka Mislej in njegov zet naturalizirani Benečan Franc Robba, mojster elegancije in bravure do najvišje kvalitete, mojster Julij Quaglio, učenec Franceschinijev, ki je, kakor pravi Dolničar, presegel svojega učitelja, je izvršil sijajna cerkvena dela zlasti na presno, pa tudi profane umetnine. Z njim sta tekmovala freskanta brata Jelovška, pater Francišek iz Bistre in kipar Cussa. Dela teh mojstrov, zlasti Quaglijeva so vplivala na naraščaj celb stoletje. Ze v ti dobi so se obrnili slovenski umetniki, ki so prej ostajali v Italiji, na sever, ki je kmalu začel vplivati tudi na domači razvoj. Kraker iz Stajerske je slikal na Češkem, kamor je krenil iz slovenske Furlanije Major, ki so ga primerjali Čehi s svojim slavnim Brandlom.

Sredi 18. stoletja je vstal v naših krajih slovenski Rubens, Valentin Mercinger iz Bohinja, eden izmed naših velikih slikarjev, silno plodovit — ohranjenih je še okoli 400 njegovih del — mogočen v slogu, krepak v koloritu, poln npravne resnobe. Napolnil je s svojimi deli cerkve, slikal pa tudi posvetne stvari. V istem času sta žvela tudi nežnejši in solnčnejši Goričan mojster Cebej in pa mojster fresk F. Tomšič. Na Dunaju je naposled živel Korošec Fr. Lindar, ki se je učil najprej v Ljubljani, šel potem s slavnim Fueggerjem s štipendijo Marije Terezije v Italijo ter bil nato kot profesor dunajske akademije znamenit portretist najvišje aristokracije. Poleg njega je živel na Duna-

ju svetnik akademije umetnosti Fr. Janek, štajerski Slovenec, slikar krajin in žanrov; več njegovih del je shranjenih v dunajskem Belvederu. V Monakovem je dosegel svetovni sloves največji slovenski cizeler in kolajnar Segal. Veliki vpliv je imel na domači razvoj slavni Kremers Schmidt, ki je med nami živel nekaj časa ter se ovekočeval razen z altarnimi slikami tudi s freskami. Na Koroškem je ustvarjal učenec R. Donnerja, kipar Boltežar Molj.

V času, ko je v Nemčiji prevladal klasicizem, ki ga je oživel Rafael Mengs, začetnik enega izmed največjih nemških umetnostnih gibanj, pojavil se je goriški Slovenec Franc Kavčič (1762-1828). Med klasicisti je postal Kavčič klasik. Kukuljevič pravi, da spada Kavčič med najboljše slikarje svoje dobe. Bil je predstojnik dunajske umetniške akademije ter je bil l. 1823 imenovan častnim članom slovite akademije Sv. Lukež v Rimu. Snov je črpal iz klasične zgodovine in mitologije (Paris in Helena, Despontes, Temistokles, Beg Vestalk iz Rima, Safo, Adonis in Venera itd.), slikal je pa tudi alegorije in krajine. Kompozicija in koncept njegovih večinoma velikih platen sta v ličastna. Kavčič, podpornik našega Langusa, ko je bil na dunajski akademiji, je bil središčje tedanjega dunajskega slovenskega umetništva, h kateremu sta spadala tudi profesorja akademije, znamenita bakroreza Valentin in Lovro Janša. Naprej na Dunaju, potem pa v Gradcu je dosegel priznanje cele Nemčije sin Slovenca Janeza, genialni mezzotintist Janez Vid Kauperc zlasti s svojo "Artemizijo" in "Magdaleno" ter je postal član florentinske akademije.

Na Slovenskem samem sta koncem 18. in v prvih dveh desetletjih 19. stoletja vzgojila zelo plodovita slikarja brata Lajerja celo vrsto učencev. Lajerja in njihov krog res nima umetniških individualitet, izmed njih je dosegel le Stefan Dolinar glas tudi zunaj, nekaj njegovih slik je v dunajskem Belvederu. Poleg njih pa so živeli doma tudi umetniki izbranega okusa n. pr. portretist Herrlein, slikar Tomine, Kuehnl in Kurz in pa gluhonemi Potočnik, ki je slikal za carja Aleksandra I. oltarno sliko. Kot odmev Mencingerjev se je pojavil Matej Langus (1793-1856), ki se je vrnil l. 1829 v Ljubljano. Silno marljiv je našel velik odziv med občinstvom ter je zapustil ob smrti znatno premoženje. Langus je bil umetnik poln cerkvenega duha in zadnji baročni slovenski slikar. Fini portretist Stroj je slikal zlasti ženske portrete izborno.

Dobo romantike in idealizma je zastopal v naši umetnosti globoki in originalni Wolf, rojen v Velikih Laščah. Wolf je začetnik nove umetniške dobe. V svojih slikah in freskah je združeval prednosti Fuehrichove šole z odličnostjo Benečanov, dosegel sijajen in harmoničen kolorit. Tudi Wolf je ustvaril svojo šolo. Med najodličnejšimi njegovimi učenci sta brata Janez in Jurij Subić — prvi je umrl v Kaiserlauternu, drugi je pa delal v Atenah in Parizu — in pa Anton Ažbe, okoli katerega so se zbirali v Monakovem začetniki slovenske moderne, ki je nastopila izven domovine prvokrat korporativno pri Miethkeju na Dunaju l. 1904 ter je pri tej priliki pisal o nji znameniti kritik Haberkfeld, da je začetek pristne nacionalne umetnosti. — Krog modernih slovenskih upodabljaljočih umetnikov je danes obsežen. Prostor mi žal ne dopušča podati obširen referat o smernicah moderne slovenske umetnosti.

"Narodna Galerija" naj bi torej zbrala zaklade in odprla vrata v zakladnico, ki so sedaj še zaprta. To je sploh kulturna in ne le slovenska dolžnost. Ke bo postavljena kupola slovenski umetnosti, bo njena podoba šele zažarela v vsi lepoti.

Dr. J. R.

Ako še kdo želi Ameriški družinski koledar za leto 1921, ga lahko dobi, toda le vezanega v platno. Mehko vezani so razprodani.

Socialistična stranka je stranka gospodarske demokracije, ki stoji na stališču, da imajo biti člani družbe sodelavci, z enakimi pravicami in dolžnostmi do uravnave družabnih potreb in dela.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

Detroit, Mich. — Pred kratkim se je v lokalu našega kluba zglasil neki rojak in vprašal, kje lahko dobi zastopnika Proletarca, da mu obnovi naročnino. Pojasnil je, da mu je obljubil takoj ponoviti naročnino, kakor hitro prične delati. "Sedaj sem pričel delati in moja prva stvar je, da obnovim naročnino na "Proletarca." Ta rojak se je naročil na list, ker je bil v to nadlegovan od naših agitatorjev. Toda ko je pričel Proletarca prejemati, ga ni vrgel proč, nego ga je čital. O njem ima sedaj tole mnenje: "Večkrat je posamezen članek v Proletarcu več vreden, kakor pa znaš celotna naročnina. Naročen sem na štiri različne liste, toda nobeden ne prekaša po vsebini "Proletarca . . ."

Proletarec je list, ki se bo prikupil vsakemu naročniku, ako ga bo čital. Naše delavstvo je treba pridobiti, da se nanj naroči. V Detroit prihaja precejšnje število izvodov Proletarca. Ako bi ga na enako število Slovencev prihajajo v vsako naselbino toliko kakor k nam, bi imel Proletarec nekaj tisoč več naročnikov in ne bi bilo treba toliko gmotnih žrtev za kritje primankljaja pri izdajanju Proletarca. Čas bi bil, da se zavedni slovenski in drugi jugoslovanski delavci zagnejo povsod, kjerkoli žive naši ljudje, in podvzamejo akcijo za nabiranje naročnikov Proletarcu. Le pričeti je treba, težave pri agitaciji se potem že kako premagajo. — E. B.

Avella, Pa. — Kakor povsod, so tudi tukaj delavske razmere "pod ničlo". Delamo komaj četrtno regularnega delovnega časa, nekateri rovi pa popolnoma počivajo. Če se cene potrebnih stvari še vedno zelo visoke, imajo delavci težak boj za obstanek. Boljše je kajpada za tiste, ki niso še nikdar delali, ampak udobno žive na račun delavskih žuljev. Upajmo, da bo naš novi predsednik Mr. Harding malo stopil na prste grešnim profitarjem in industrijalcem, da nam puste vsaj toliko delati, da bi se mogle delavske družine pošteno preživljati. To bo storil, ako bo hotel spolnevati dolžnosti do ljudstva, ki ga je izvolilo v ta urad. Ker je bilo večina zanj oddanih glasov iz delavskih vrst, se bo morda zavzel zanje in odpomogel proletarijatu iz bede, ki se naseljuje med ljudstvom v tej krizi. Možno je, da bo Harding pozabil na delavstvo, poteni pa naj pri drugih volitvah ljudstvo zopet glasuje in izvoli demokratskega kandidata, kar pomeni v tem slučaju iz dežja pod kap pa zopet obratno.

Kot je razvidno iz Proletarca, se je naše delavstvo zadnje čase pričelo v večji meri zanimati za socialistično organizacijo, kakor doslej. Reorganizirajo se stari klubi in ustanavljajo se novi. Naša naselbina ni zadnja v tem oziru. Zadnji mesec smo tu ustanovili socialistični klub; na prvi seji se je vanj prijavilo 30 članov in članic, večina naših tukajšnjih naseljencev, manjšina pa še pride.

Prihodnja seja se vrši dne 20. marca ob 2. popoldne v prostorih S. Debeljaka. Vdeležite se je vsi do zadnjega, da bomo v zadovoljstvo vseh rešili vse točke dnevnega reda. Pripeljite s seboj še ostale rojake in rojakinje, ki so že zadnji mesece obljubili, da pridejo v naš krog ob prvi priložnosti. Ne odnehajmo prej, da bo vsak Slovenec — vsak Jugoslovčan v Avelli in bližnji okolici član socialističnega kluba in s tem J. S. Z. — sobojevnik za osvoboditev človeštva izpod spon današnjega krivičnega družabnega reda. Čimvečja bo naša armada, organizirana v socialistični stranki, tim prej bomo v stanju zdrobiti verige kapitalizma, s katerimi je ukljenjen delavec-trpin.

Odbor kluba za prihodnjo polovico leta je sledeči: Dominik Feltrin, tajnik, Box 136; Frank Sajn, zapisnikar; rank Bregar, organizator; John Martincich in Joseph Hribar, nadzornika.

Sodrug, vsi na delo za pojačanje naših vrst in na svideenje na prihodnji seji. — Organizator.

Springfield, Ill. — Ker se nihče ne oglasi s pohvalo, kako v Springfieldu napredujemo, bom pa jaz opisal nekatere podrobnosti, ki se mi zde zanimive. — Naj med drugim omenim, da je bil tu meseca januarja t. l. sodrug Joško Oven, organizator J. S. Z., ki je nastopil na dobro obiskanem shodu tukajšnjega delavstva. Uspeh je bil dober; še tisti večer smo obudili enega k življenju, ki je mirno spal že precej časa. Ne da bi kdo mislil, da smo obudili kakega človeka, kakor se to dogaja v svetopisemskih zgodbah, kajti v Springfieldu se ne dogajajo čudeži, četudi imamo v čitalnici Nar. doma tudi Ave Marijo, ki pa ne more še delati čudežev, vsaj zastonj ne. Naš socialistični klub se je reorganiziral in nastopil pot novega življenja, ki šteje sedaj sedemnajst članov, kar pa je zelo majhno število za tako naselbino, kakor je naša. Jaz se temu ne čudim. Zakaj? Zato!

Komaj smo reorganizirali socialistični klub, se je že na prvi seji pokazalo, kako bomo napredovali. Podano je bilo poročilo blagajnika, koliko je še denarja v stari blagajni, pa je bil storjen sklep, da se naroči vse slovenske liste v Ameriki v narodni dom. Le dajmo, saj imamo! Tudi na Ave Marijo nismo pozabili in sedaj smo srečni, ker smo "ujeli" belo golobico. Sedaj rabimo še postaje križevega pota in pa semintja kak obisk dušnega pastirja, da bi nas navajal k molitvi. Eno dobro delo je narejeno vseeno.

Ampak kaj pa naš "Proletarec?" Vse druge naselbine, v katerih se je mudil sodrug Oven, so priskočile na pomoč Proletarcu. In kaj smo storili mi za naš list? Sodrug, naročili ste razne druge liste, ali podvzeti kako akcijo v podporo in za razširjenje Proletarca ste pozabili. Nič ne bi kritiziral in nič ne bi rekel; ampak naša propagandna pota, po katerih hodimo že toliko let, so preprežena z vsakojakimi zaprekami, toda do cilja moramo priti! Obdelujmo še neobdelana pota. Naš rdeči prapor, naš prapor zmage in svobode mora zaplapolati. Predno pa se to zgodi, bo treba še veliko dela in žrtev, gmotnih in drugačnih.

Na klubove stroške naj se ne bi naročale publikacije, ki škodujejo Proletarcu in Prosveti. Čel sem že na lastna ušesa, ko je naš zastopnik Proletarca in Prosvete vprašal neko osebo, če se naroči na enega omenjenih listov, pa je dobil odgovor: "Se ne zarimam za čitanje, če se mi pa ravno poljubi, pa grem v narodni dom, kjer so listi zastonj."

Naša naloga je, da širimo socialistični tisk. Dolžnost sodrugov je, da pridobivajo obstoječim klubom nove člane. Na naselbine, v katerih še ni socialističnih klubov, apeliramo, da jih v najkrajšem času ustanove. Vsakdo pa naj postane naročnik Proletarca, kajti Proletarec je naša luč, ki razširja žarke socialistične vzgoje. — Naročnik.

JUGOSLOVANSKEMU DELAVSTVU V PULLMANU, ILLINOIS.

V petek dne 11. marca ob 7. zvečer se vrši seja slov. soc. kluba št. 224 JSZ. v Stanickovi dvorani na 205 115th St. Po končani seji bo shod, na katerem bosta poročala sodruga Joško Oven in Frank Zajec. Agitirajte za čimvečjo udeležbo. — Peter Verhovnik, tajnik.

Novo prijavljen klub k J. S. Z.

je št. 225 v Avella, Pa. Odbor za prvega pol leta je: Dominik Feltrin, Bx 136, tajnik; Frank Sajn, zapisnikar; Frank Bregar, box 363, organizator. Nadzorniki: John Martincich in Jos. Hribar. Klub šteje 24 članov in 7 članic. *Tajništvo J. S. Z.*

Obrekovalce je lahko vsak tepec. Zato pa tudi falotski obrekovalci tako lahko prezro, da se bodo danes ali jutri sami vjeli v svojih mrežah.

IZVLEČEK ZAPISNIKA OBČNEGA ZBORA J.S.D.T.D.

S pismenimi povabili, kakor določa tozadevni zakon in pravila družbe, je bil sklican za dne 15. januarja 1921 občni zbor poverjenikov J. S. D. T. D. v uradu Proletarca, ki so se ga udeležili sledeči odborniki slovenske sekcije, ki lastuje sedaj vse delnice Proletarca: Vincenc Cainkar, Philip Godina, A. H. Skubic, Mary Aucin, Frank Alesh, Frank Udovich, Frank S. Tauchar, Frank Gottlicher, urednik in upravnik Proletarca Frank Zajec in organizator J. S. Z. s. Joško Oven.

Predloženi dnevni red se soglasno sprejme. Za predsednika zbora je bil soglasno izvoljen s. V. Cainkar, tajnik A. H. Skubic vodi zapisnik. — Prečitajo se zapisniki zadnjih sej, ki se sprejmejo kot so bili čitani. — Predsednik, tajnik in blagajnik upravnega odbora (direktorija) poročajo na kratko o svojem delovanju, in da so vršili svoje dolžnosti, ki so jim bile naložene, vsi pa pristavijo, da je bilo vse važnejše delo opravljeno v uradu Proletarca, tako da so oni stvari samo odobrili. — Nadzorni odbor poroča, da je pazno pregledal vse računsko poslovanje v letu 1920 in da je našel vse v redu. V imenu odbora predloži s. Tauchar podrobno računsko poročilo, ki se na predlog s. Godina soglasno sprejme. Upravnik poda detajlirane račune dohodkov in izdatkov za koledar, list, knjige in druge rubrike. Nadalje poroča, da se je s kooperacijo zunanjih sodrugov nabrala precejšnja svota, ki nam je omogočila pokriti večino dolga v tiskarni. Omenja, da se je število naročnikov Proletarca v zadnjih mesecih zvišalo za nekaj stotin in upa, da se bo šlo po tej poti naprej.

Urednik omenja, da v pogledu urejevanja lista nima mnogo poročati. O tem lažje sodijo člani upravnega odbora in naročniki. Pripomni, da so tudi pri tem delu težave, ker nam primanjkuje delovnih sil. Pri uredniškem delu Proletarca in koledarja so mu pomagali tudi drugi sodrugi. Vendar pa se je naše delo sedaj tako razširilo, da nujno potrebujemo še eno stalno pomoč. Treba je misliti na izdajanje socialističnih knjig in brošur, kakor tudi na knjige povestne vsebine, to pa nam bo omogočeno le, ako bomo imeli v uradu dovolj ljudi za izvrševanje takega dela. — Po kratki diskuziji se seja soglasno zedini najeti še eno pomoč, ki bo pomagala v upravništvu in uredništvu.

Sodrug Aleš predlaga, da upravništvo skrbi za nabavo zaloge dobrih knjig in brošur v agitacijske svrhe. V ta namen naj se po možnosti tudi prevedejo dela iz drugih jezikov, da postane naša propaga ida tudi na literarnem polju aktivnejša. Predlog sprejet. — Upravnik se pooblasti, da izdela računsko poročila za državo in davčne urade; pri tem delu mu lahko pomaga odvetnik, v kolikor bo potrebno. — Za delegata na konvencijo J. R. Z. je izvoljen sodrug J. Oven. — Za bodoči upravni odbor Proletarca so bili nominirani sledeči sodrugi in sodruginje: Zajec, Tauchar, Udovich, Godina, Skubic, Cainkar, Alesh, Gottlicher, Aucin in Oven. Nominacijo so sprejeli: Frank S. Tauchar, Frank Udovich, Filip Godina, Frank Alesh in Frank Gottlicher. Izvoljeni so bili soglasno. Na to se stari odbor razpusti.

Tajnik prejšnjega odbora nato odpre sejo novega odbora, nakar stavi s. Godina predlog, da se novi odbor takoj konstituirata. Sprejeto. Za predsednika te seje sta bila nominirana Alesh in Godina; Alesh odkloni, Godina je bil izvoljen. Predsednik otvori nominacijo za uradnike; za predsednika sta nominirana Godina in Udovich, za tajnika Gottlicher in Alesh, za blagajnika Godina, v nadzorni odbor pa Tauchar in Gottlicher: Izvoljeni pa so:

Predsednik: Frank Udovich;
tajnik: Frank Alesh;
blagajnik: Philip Godina;
nadzornika: F. S. Tauchar in Frank Gottlicher.
Nato zaključil predsednik Godina sejo ob 11:30 zvečer. A. H. Skubic, t. č. zapisničar.

Kača je tako ustavrjena, da le leze. Človek lahko hodi pokonci. Če noče, se degradira na stopnjo golazni.

	JUGOSLOVANSKA SOCIA- LISTIČNA ZVEZA SOCIALISTIČNE STRANKE V AMERIKI. 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.	

Tajnik J. S. Z.:

Frank Petrich, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Odbor slovenske sekcije:

Frank Alesh, Mary Aucin, Vincent Cainkar, Philip Godina in Frank Zajec.—Philip Godina, tajnik slov. sekcije; Vincenc Cainkar, blagajnik; Frank Zajec, zapisničar.

Nadzorni odbor slov. sekcije:

Frank Gottlicher, A. H. Skubic, Mary Udovich.

Odbor srbske-hrvatske sekcije J. S. Z.:

St. Bojanovic, Peter Kokotovich, Milan Lucic in Mitar Sekulich.

Nadzorni odbor J. S. Z.:

Od slov. sekcije: F. S. Tauchar in Frank Udovich.

Upravni odbor Proletarca:

Frank Udovich, predsednik; Frank Alesh, tajnik; Philip Godina, blagajnik; Frank Gottlicher in F. S. Tauchar, nadzornika.

Vse informacije in tiskovine za ustanovitev socialističnih klubov daje tajništvo J. S. Z.

SLOVENSKI AKTIVNI KLUBI:

- 83, Fort Smith, Ark. — Tajnik Frank Gorenc, R. 1, box 208, Bonanza, Ark.
- 1, Chicago, Ill. — Tajnik Frank Zajec, 2124 So. Crawford Ave.,
- 4, LaSalle, Ill. — Tajnik Venc. Obid, 438 La Fayette St.
- 45, Waukegan, Ill.—Tajnik Frank Nagode, 1033 Adams St., No. Chicago, Ill.
- 47, Springfield, Ill.—Tajnik Frank Besjak, 1974 S. 17 St.
- 50, Virden, Ill. —Tajnik Frank Stempibar, R. F. D. 41, Box W.
- 128, Nokomis, Ill. — Tajnik Ant. Kravanja, Bx. 866.
- 201, Auburn, Ill. — Tajnik Leop. Sveglisch, Bx 302.
- 219, E. Moline, Ill. — Tajnik Jus. Zajec, Box 815.
- 224, Pullman, Ill.—Tajnik Peter Vrhovnik, 60 E. 104th St., Chicago, Ill.
- 25, Indianapolis, Ind. — Taj. John Vivoda, 756 Haugh St.
- 217, Madrid, Iowa. — Tajnik Frank Omerza, R. 2, Box 32A.
- 81, Skidmore, Kans. — Tajnik Val. Wirtich, R. 3, Box 261, Columbus, Kans.
- 157, Gross, Kans. — Tajnik John Kunstelj, Box 32.
- 114, Detroit, Mich. — Tajnik Stevo Bayec, 7574 Cameros St.
- 22, Chisholm, Minn. — Tajnik Jos. Ule, 200 S. 3rd Ave.
- 2, Glencoe, Ohio. — Tajnik Ign. Zlemberger, Box 12. Redne seje vsako 3. nedeljo popoldne pri sodrugu N. Zlembergerju.
- 27, Cleveland, O. — Tajnik Leo. Poljšak, 6710 Bliss Ave. Frank Mack, organizator. Seje vsako drugo in četrto nedeljo ob 2. uri popoldne na 6409 St. Clair Ave.
- 49, Collinwood, O. — Tajnik Andr. Hafner, 392 E. 161 St.
- 123, Maynard, O.—Taj. Andr. Zlatoper, B. 22, Maynard, O.
- 189, Blaine Ohio. — Tajnik Frank Garm, Box 167.
- 222, Girard, O — Tajnik Frank Kramar, 1020 State St.

- 10, Forest City, Pa. — Tajnik John Murnich, Box 408.
 13, Sygan, Pa.—Taj. Frank Pustovrh, Bx 86, Morgan, Pa.
 32, W. Newton, Pa.—Tajnik Jos. Zorko RFD. 2, Box 114.
 69, Herminie, Pa. — Tajnik Ant. Zornik, Box 202.
 118, Canonsburg, Pa. — Tajnik Pavel Cesnik, Box 238.
 5 So. Fork Pa. — Tajnik Jos. Govekar, Box 565.
 167, South View, Pa. — Tajnik Anton Rupnik, Box 55.
 171, Yukon, Pa. — Tajnik Rud. Gorjup, Box 378.
 175, Moon Run, Pa.—Tajnik Jos. Seme, Box 11.
 176, Wick Haven, aP.—Tajnik John Bizelj, Box 4.
 178, Whitney, Pa. — Tajnik Jos. Debelak, Box 43.
 182, Meadowlands, Pa. — Tajnik Leonard Lenassi, Bx 563.
 184, Lawrence, Pa.—Tajnik John Terčelj, Box 161.
 211, Aliquippa, Pa. — Tajnik Jack Kotar, Box 182.
 214, Greensburg, Pa.—Mike Paulin, R. F. D. 7, box 6.
 218, Luzerne, Pa.—Tajnik John Matichich, 13 Hughes St.
 220, Bon-Air, Pa. — Taj. John Kushar, R D 2, Bon-Air Pa.
 221, Irwin, Pa. — Tajnik J. R. Sprohar, R. 2, Box 135.
 223, Caddy, Pa. — Tajnik Andr. Gabršek, Bx. 129.
 225, Avella, Pa. — Tajnik Dom. Feltrin, Bx. 136.

SRBSKI KLUBI:

- 20, Chicago, Ill. — Tajnik Geo. Lalich, 2296 Clybourn Av.
 210, Detroit, Mich. — Tajnik Peter Belamarich, 1432 Avenue E.
 212, Detroit, Mich. — Tajnik Frank Juretic, 379 Clairpoint St.

POSAMEZNI ČLANI (at large):

- John Teran, Ely, Minn.
 Frank Rolich, Hudson, Wyoming.
 John Bezelj, W. Allis, Wis.
 John Petrich, Youngstown, O.
 Frank Smerdu, Moline, Ill.
 Frank Rataic, Forest City, Pa.
 Frank Lipar, Trommald, Minn.

KONVENCIJA J. R. Z.

Dne 11. marca t. l. prične zborovati v dvorani S. N. P. J. v Chicagu IV. redna konvencija J. R. Z. Navzočih bo okoli 33 delegatov in delgatinj ter članov eksekutive in nadzornega odbora. Provizorični dnevni red je sledeči:

- 1.) Otvoritev zborovanja.
 - 2.) Konstituiranje zbora in volitev odsekov.
 - 3.) Poročila: a) tajnikovo; b) blagajnikovo; c) nadzornega odbora; d) centralnega odbora; e) br. Zalaznika.
 - 4) Referati: a) Zunanje in notranje zadeve Jugoslavije, (Jože Zavertnik); b) Gospodarska organizacija, (Philip Godina); c) Pravila, oziroma bodoča forma organizacije, (F. S. Tauchar).
 5. Razno.
 - 6.) Volitve.
 - 7.) Zaključek konvencije.
- Konvencija bo zborovala v petek in soboto.

Socialisti moramo delavce organizirati, da jim bo mogoče kontrolirati krajevne, državne in zvezne postavodajo, in da bodo tako kontrolirali krajevno, državno in zvezino gospodarstvo.

Imeti trdo bučo se ne pravi imeti trdna načela.

Vsak človek se lahko zmoti. To ni zločin. Ampak trdovratno vstrajati v zmoti, tudi če smo jo spoznali, je smrten greh.

“Vsak svoje sreče kovač?”

V vsakdanjemu življenju naletimo večkrat na frazo “vsak je svoje sreče kovač”. Pri tem se misli navadno na človeka, ki se je povspel v gmotnem smislu nad druge v družbi, bodisi da se mu je obnesla stroka, v kateri je vposlen, ali pa da je dosegel gmotni uspeh drugače.

Fraza, da je “vsak svoje sreče kovač”, je namenjena pred vsem, da se poveličuje sedanji individualističen sistem, pod katerim živimo. Toda če pregleđamo to frazo od bliže, vidimo, da je zelo puhla in prazna, in da ne služi v nobenem oziru svoji označbi.

Govoreči v družabnem smislu — in drugače se družabna dejanja sploh ne morejo jemati v poštev — ni “svoje sreče kovača” nikjer — in si takega kovača tudi nihče ne želi. Sin vsakega očeta in hči vsake matere začne svoje življenje z dolgovi svojih prednikov, ki istotako niso bili “kovači svoje sreče”. Tudi če sami sebe izobrazimo, nismo to dosegli brez zunanje opore, ampak s pomočjo knjig, ki so jih spisali drugi, z mislimi, ki so jih razkrili deloma drugi.

V tej odvisnosti napram drugim, ki so živeli pred nami, ni prav zaprav nič servilnega. Servilnost in duševna sužnost se pričinja šele tedaj, če to, kar je bilo pred nami, obožavamo in si ne prizadevamo, da bi temu, kar je bilo, dodali iz naših lastnih izkušenj kaj novega.

“Kovači svoje sreče”, kakor drugi navadni ljudje, ki se ne prištevajo tem “kovačem”, so produkt ali posledica družabnih sil. Zelo pogosto — in to je važno — “kovači svoje sreče”, ki bobnajo in razglašajo s tega stališča današnji nečuvveni individualistični sistem, niso “kovači svoje sreče”, ampak kovači svojega egoizma. Med tem in prvim pa je precej razlike.

Nobenega ponižanja ni v tem, če se učiš iz preteklosti stvari, ki ti jih narekuje razum za vredno. Toda preveliko uvaževanje naših družabnih dednosti brez izpremembe današnjih družabnih razmer, ki naj odgovarjajo izpremembam časa, vodi ljudi do ne kovačev svoje sreče, in do družabne zaostalosti.

Z oboževanjem “starih zlatih časov” se kaj rado pozabi, da se svet suče in da se je vedno sukal, in da ni bila nobena doba balzamirana, da se ohrani za konservative, ki ljubijo nespremenljivost, ker jim je koristna. Če bi ljudje venomer obožavali preteklost, bi ne bilo nobenega napredka.

Pri delu za napredek človeštva smo vsi, ki živimo danes, le dolžniki tistih, ki so šli pred nami in tistih, ki pridejo za nami. Če se ne prizadevamo, da se svet izboljša, bi bilo bolje, da nas sploh ni bilo na svet. Čas za ljudi, ki se smatrajo sami za “kovače svoje sreče” je minil; v dobo prihajamo, v kateri bo lahko vsak človek “kovač družbe,” v kateri bo dobil vso tisto srečo, ki jo išče danes na svojo pest in na škodo drugih — v družbi sami. Bodimo torej kovači družbe, in sreča, ki jo iščemo, ne izostane. —

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland,
Ohio.Podpredsednik: JOSIP ZORKO, E. F. D. 2, Box 113, West
Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVIČ, 634 Main St., John-
stown, Pa.2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, E. F. D. box 4, Johnstown,
Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, E. F. D. 2, Box 27,
Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATJ PODVASNIK, 5315
Butler St., Pittsburgh, Pa.1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 6006 St. Clair Ave., Cleve-
land, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 135,
West Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštnih, Expressnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnji popravi.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z.

za leto 1921.

Boritelj, števil. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 483 Chestnut St.; tajnik: Bl. Brezov-
šek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh,
Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Zupan, 417 Woodland Ave.; tajnik: George
Rasputnik, 411 Linden Ave.; blagajnik: Lawrence Znidaršič, R. D.
7, box 14A. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov.
Delavskega Doma.

"Zaveznik", št. 3, Franklin Conemaugh, Pa.

Predsednik: Jacob Gabrenja; tajnik in blagajnik: Louis Krašna,
box 218, Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Isobra-
ševalnem Domu.

"Zavedni Slovencec", št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Frank Cebren; tajnik: George Jakopin, box 76;
blagajnik: Frank Svele, box 191. Vsi v Lloydell, Pa. Seja vsako
1. nedeljo.

Nova Doba, št. 5, Ralphyton, Pa.

Predsednik: Frank Kumerdaj; tajnik: Martin Korosec, box 255;
blagajnik: Frank Bizjak, box 122. Vsi v Ralphyton, Pa. — Seja
vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Joe Grahonja; tajnik in blagajnik: John Kraš,
box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jadinst", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Frank Zorman; tajnik: Mihael Baloh, P. O. box
212; blagajnik: Martin Bratkovič, box 173. Vri v Claridge, Pa. —
Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Zavedni Stajerc", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Fred Horvat; tajnik: Adolf Debeljak, box 55;
blagajnik: Karol Cerjak, box 55. Vsi R. F. D. 7, Johnstown, Pa. —
Seja vsako tretjo nedeljo v Cello, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Jos. Mlakar; tajnik: Anton Steršaj, box 454, Union-
town, Pa.; blagajnik: John Stritar, box 72, Brownfield, Pa. — Seja
vsako drugo ned. v mes. ob 2. pop. v Hrvatski dvorani.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunio, Pa.

Predsednik: Andrej Milavec, box 1; tajnik: Frank Kavcic, b. 203;
blagajnik: Frank Iherič, box 73. Vsi v Duino, Pa. — Seja vsako
prvo nedeljo v dvorani Slov. Isabr. Doma.

"Danica", št. 12, Hellwood, Pa.

Predsednik: Frank Korelc, box 74; tajnik: Joseph Tomalin, box
35; blagajnik: Joseph Zuraj, box 253. Vsi v Hellwood, Pa. — Seja
vsako 2. ned. v mes. v prost. Jos. Tomalina.

"Večernica", št. 13, Baggaley, Pa.

Predsednik: Frank Segula; tajnik: Jacob Povše, box 141, Hos-
tetter, Pa.; blagajnik: Joseph Zabkar, R. F. D. 1, b. 82-a, Latrobe,
Pa. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Hrv. N. Doma.
Hostetter, Pa.

"Složni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Joe Tanzel; tajnik: Ivan Erjavec, box 52, Orient,
Pa.; blagajnik: Anton Kovašič, box 154, Orient, Pa. — Seja vsako
drugo nedeljo v Hrvatskem domu, Republic, Pa.

"Slovian", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Anton Marinčič; tajnik: Števester Borantini;
blagajnik: Joseph Valenčič. Vsi box 192, Sopris, Colo. — Seja vsako
prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v prostorih sobrata Ivan Konclicja v
Piedmont, Colo.

"Bratstvo", št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, box 24; tajnik: Ferdinand Kočevar;
blagajnik: Felix Rasputnik. Vsi R. 1, Eddyville, Iowa. — Seja
vsako drugo nedeljo v prostoru sobrata Felix Rasputnika.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Gasper Volk; tajnik in blagajnik: Anton Maurich,
box 95. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Eugen Mosetič; tajnik: John Rednak, 1109 Woodw.
Way; blagajnik: Frank Saje, 609 N. Main St. — Vsi v Brad-
dock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvanski dvorani, 818
Washington Avenue.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: John Morse; tajnik: Frank Herman, box 237;
blagajnik: Matija Ogrady, box 89. Vsi v Huntington, Arkansas. —
Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Martin Oberzan; tajnik in blagajnik: Vincent Zai-
kar, box 51. Vsi West Mineral, Kans. Seja vsako tretjo nedeljo v
mesecu v Pete Russellnovi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmag", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Frank Gergovič, 885 Croat
St., La Salle, Ill.; blagajnik: Joe Brezovar, 2128 — 8th St., Peru,
Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri pop. v Slov.
Nar. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Anton Pajntar; tajnik: Fr. Kocian, box 272;
blagajnik: Ignac Ponikvar, box 32. Vsi v Thomas, W. Va. — Seja
vsako 1. ned. v mes. v Comp. dvorani.

"Ilirija", št. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Suštar, box 52; tajnik: Math. Zdravec, box
211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. — Seja
vsako prvo nedeljo v prostorih sobr. I. Rogelj.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Val. Jugovic; tajnik: Mat. Leskovec, box 547;
blagajnik: Mathew Ferič, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs,
Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem domu.

"Smarnica", števil. 26, Export, Pa.

Predsednik: Frank Merlak; tajnik: Math. Torkar, b. 417; bla-
gajnik: Anton Martinšek, b. 125. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako
tretjo nedeljo v delavskem domu.

"Mirosljub", števil. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: John Kočevar, b. 71; tajnik: Vincenc Lumpert, b.
52; blagajnik: Jacob Petek, box 51. Vsi v Diamondville, Wyo. —
Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutrzanja Zarja", števil. 29, Meadow Lands, Pa.

Predsednik: Anton Premro; tajnik: Andrej Posega, box 675;
Frank Bajc, box 575. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo
nedeljo v Bar Hall.

"Trpin", števil. 30, Breezy Hill, Kans.

Predsednik: J. Homec, box 160; tajnik: Karol Divjak, b. 414
(Breezy Hill); blagajnik: Josip Žibert, box 115. Vsi R. F. D. 2,
Mulberry, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo dop. v A. Kuren-
tovi dvorani, Breezy Hill.

"Dani se", števil. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Luka Notar; tajnik in blagajnik: Anton Adamich,
b. 16. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri
pop. pri bratu A. Adamich.

"Zeleni vrt", števil. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Jacob Trojar; tajnik: Anton Kladošek, box 613;
blagajnik: Jernej Benedik, box 674. Vsi v Palisades, Colo. — Seja
vsako drugo nedeljo v mesecu v prostorih Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", števil. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grlic, box 86; tajnik: Joe Sadar, box 81;
blagajnik: Frank Klinc, box 117. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja
prvo nedeljo ob 10. uri dop. v društ. dvorani.

"Edinost", šte. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Frank Omeje; tajnik: John Maren, b. 103; blagajnik: Frank Medved, b. 46. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskem Domu.

"Planinski Raj", šte. 35, Lorain, Ohio.

Pred.: Michael Virant; taj.: Jacob Hepcar, 1649 E. 81. St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih gr. Viranta, 1709 Globe Ave.

"Zdržitelj", šte. 36, South Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 565; tajnik: Jacob Rupert, 112 Maple St.; blagajnik: Mirko Grurich, b. 495. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma.

"Ljubljana", šte. 37, Barberton, O.

Predsednik: Joe Lah; tajnik: Andrew Repar, 1109 N. 4th Street; blagajnik: Frank Skraba, 520 Van St. — Vsi v Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popol. na 1109 N. 4th St.

"Dobri Bratje", šte. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Frank Androja; tajnik: Martin Kos, R F D. 2, box F; blagajnik: Franc Vočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsville, Ohio.

"Prva Zvezda", šte. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: Ja. Jelovič, Darragh, Pa.; tajnik in blagajnik: Frank Golobič, R D 2, b. 57, Greensburg, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popol.

"Orel", šte. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Andrej Ogrin, RFD. 2, b. 127; blagajnik: Jozef Zorko, RFD. 2, box 114. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu v Collinsburg.

"Slovenski Bratje", šte. 41, Cleveland, O.

Predsednik: Joseph Blatnik; tajnik: Martin Martinek, R. 2, b. 84, Bedford, O.; blagajnik: Frank Kokotec, 7729 Osage Avenue, Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Mladi Slovenec", šte. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Frank Nadvešnik; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Joe Legan, b. 11. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihael Preskar.

"Sava", šte. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Karol Mejak; taj. in blag. Fr. Zeman, RD 1, b. 83; Vsi v portage, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prostorih sobr. Fr. Zeman.

"Prešeren", šte. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57; tajnik: Frank Pivk, box 15; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Narodni dvorani.

"Mirni Dom", šte. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Frank Slabe; tajnik: Joseph Intihar, 409 Eight ave.; blag.: Gregor Hreščak, 407 — Eight Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", šte. 46, Altz, Arkansas.

Predsednik: Mat. Starman; tajnik: Mat. Znidarsic, RFD., box 79; blagajnik: Jurij Kokal, RFD., box 77. Vsi v Altz, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", šte. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Tom Svetlik; tajnik: John Vidmar, b. 75; blag.: Frank Shime, b. 167. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo, pri Martin Obedu.

"Slovenski Mladenič", šte. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: John Alster; tajnik: Gasper Abačič, R. F. D. 1, box 228; blagajnik: J. B. Verbič, 635 Aurora Ave. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsako drugo sredo v mes. v Fox River Social Klub.

"Proletarec", šte. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: John Pance, b. 146; tajnik in blagajnik: Gasper Leskovitz, box 289. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v John Krenker dvorani.

"Delavec", šte. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Edward Braunel; tajnik: Ivan Zaletel, 6402 Orton St.; blagajnik: John Ferjančič, 1098 Norwood Rd. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", šte. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Frank Prebil; tajnik: Franc Keršič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Keršič, 1317 Market St. Vsi v DeKalb, Ill. Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keršič.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.

Predsednik: Frank Rezek; tajnik: Florjan Odlazek, b. 502; blagajnik: Franc Koss, box 492. Vsi v Fairpoint, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšan.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.

Predsednik: Martin Jereb, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jereb, box 92. Vsi v Crabtree Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jereb.

"Zdrušeni Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.

Predsednik: Anton Hrovat; tajnik: Joseph Dekleva, 5609 Wickliff St.; blagajnik: Vincent Arh, 1 Rickenbach St., N. S. Vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.

Predsednik: Martin Cermelj; tajnik: Ciril Stibilj; blagajnik: Frank Cermelj, Vsi box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Cermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.

Predsednik: Miho Brijš; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185, Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio.

Predsednik: Jos. Bajda, b. 65; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Joseph Bajda, b. 55. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa.

Predsed.: Frank Dolinar; tajnik: Frank Mochnik, box 133; blagajnik: Frank Avbelj, b. 135. Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1 uri popol. v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Gary, Ind. . .

Predsednik: Frank Pliskur; tajnik: Joseph Vukinič, 2148 Jefferson St.; blagajnik: Sam Bunjevac, 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind. — Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Max Uselič, 1125 Washington St.

Žensko društvo "Sekol", šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednica: Alojzija Milavec; taj.: Franciška Trbežnik, 6615 Bonna Ave.; blagajnica: Frnčiška Laurie, 6121 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamščik in Lunder", šte. 63, Hackett, Pa.

Predsednik: Anton Zrinšek; tajnik: Anton Zrinšek, box 93; blagajnik: Frank Mejak, RFD 1, b. 104. Vsi v Finleyville, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis.

Predsednik: Frank Kordič, 444 So. Pierce St.; taj. in blag. John Mhorko, 403 S. Pierce St. — Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Martin Bevk, 477 National Ave.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill.

Preds.: Anton Buchar; tajnik: Anton Cop, box 216; blagajnik: Frank Paulich, b. 313. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Shuhmeier", šte. 66, Yale, Kans.

Predsednik: Anton Rati; tajnik: John Roycht; blagajnik: Martin Kožuh, Vsi R R 8., v Pittsburg, Kans. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. popol. v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Slova", šte. 67, Seminole, Pa.

Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Emil Ganotzi, b. 55, Seminole, Pa.; blagajnik: Mike Buretič, box 55, Seminole, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo pri Emil Ganotzi.

"Zdrušeni Balkan", šte. 68, Clinton, Ind.

Predsednik: Jos. Vidmar, L. b. 441; tajnik: Ignac Musar, box 441; blagajnik: Andrej Ciasj, b. 404. — Vsi v Clinton, Indiana. Seja vsako 2. ned. v mes. pri Mr. Charles Moskovich, N. 7th St. ob 9 dopoldne.

"Orel", šte. 69, Madrid, Ia.

Predsednik: Frank Omeruz, R. 2, b. 32A; tajnik in blagajnik: Frank Omerzo, R. 2, b. 32 A. Vsi v Madrid, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa.

Predsednik: George Stanovič; tajnik Jakob Pinoza, box 75; blagajnik: Jos. Penič, b. 22. Vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v prostorih sobrata Jos. Penič v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.

Predsednik: Joseph Jereb; tajnik: Daniel Perman, b. 291; blagajnik: Anton Katič, b. 86. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mozi v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Canada.

Predsednik: Joseph Spienak; tajnik: Frank Dzirva, box 537; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.

Predsednik: John Nečemer; tajnik: Frank Klemenc, R. D. 2, b. 129; blagajnik: John Eriem, R. R. 2, b. 128. — Vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih Fr. Klemenc h. št. 86.

"Kranjski prijatelj", šte. 74, Falls Creek, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 201; tajnik: Louis Slak, box 201; blagajnik: Sophia Urbanč, box 563. — Vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popol. v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 35 Tenery Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.

Predsednik: John Golobič; tajnik: John Renko, b. 432; blag. Fr. Ravnikar, b. 233. Vsi v Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v društveni hiši šte. 96.

"Slovenska Cvetica", šte. 76, Adamsburg, Pa.

Predsednik: John Menart; tajnik: Frank Menart, box 135; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.

Predsednik: Ignatz Paik; tajnik: Frank Sadar; blagajnik: Frank Sadar, Vsi box 1, Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Beršan.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.

Predsednik: John Medle; tajnik Peter Bukovec, b. 734, Conemaugh, Pa.; blagajnik: Frank Turšič, b. 153, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popl. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Slova", šte. 80, Philadelphia, Pa.

Predsednik: John Petan; tajnik in blagajnik: Joseph Kosole, 2555 Salmon St., Philadelphia, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.

Predsednik: Jozef Rožanc; tajnik: Andrew Renko, box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Ivan Murgel, b. 133, Cecil, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri pop. v S. N. D. v Bishop, Pa.

"Jezero", šte. 82, Ringo, Kans.

Predsednik: Mihael Pencel, b. 192; tajnik: Math. Setina, b. 115; blag. Peter Benedict, b. 172. Vsi Ringo, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Konzumnega društva.

"Terbanska Dolina", šte. 83, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Vrabc; tajnik: Ant. Smith, 6028 St. Clair Ave.; blagajnik: Anton Kašič, 1002 E. 61st St. Vsi v Cleveland, O. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9. dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik: Geo. Kasunič; tajnik: Mata Lauš; blagajnik: Vid Kasunič, Vsi box 11, Broomfield, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans.

Predsednik: Simon Repovše, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik, R. R. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrajšku.

"Naprej", Livingston, Ill., št. 86.

Predsednik: Mike Cirar, b. 106; tajnik: Rudolf Pavliha, box 226; blagajnik: Mihael Strašič, box 677. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v prostorih Ferd. Goročki.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bentleyville, Pa.

Predsednik: Andrej Lovšin, b. 683; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Louis Humar.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill.

Predsednik: George Pihutnik, box 531; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. John Krajnca.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart Mine, Md.

Predsednik: Anton Stočin; tajnik: Frank Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, b. 56, Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Frank Poženel.

"Vatanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans.

Predsednik: Ivan Erjavec, b. 52; tajnik in blagajnik: Frank Homas, box 95; Vsi v Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrib", št. 91, Greensburg, Pa.

Predsednik: Louis Lindoč; tajnik: Jos. Sume, R. 1, b. 6; blagajnik: Franc Pirc, R. 7, box 140. Vsi v Greensburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Mrs. Miheve dvorani v Haydenville.

"Združeni Slovani", šte. 92, Girard, Kans.

Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik in blagajnik: Frank Krvanjski, R. 4, box 304. Vsi v Girard, Kans. — Seja vsako 3. ned. v mes. v dvorani North Edison.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.

Predsednik: Frank Pirman, b. 170, Bryant, Okla.; tajnik: Anton Potokar, b. 119, Bryant, Okla.; blagajnik: Joseph Mernuh, box 96, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.

Predsednik: Marko Petrič, b. 1621; tajnik: Leo Pirnat, box 1654; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. Vsi v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prost. sobr. A. Cesar.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn.

Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Frank Piškur, 308—97th Ave. W.; blagajnik: Michael Spehar, 403—97th Av. W. Vsi v New Duluth, Minn. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. Pikuša.

"Temelj Naroda", šte. 97, Rhone, Pa.

Predsednik: Alojs Grosel, 322 Front St.; tajnik: Frank Pipan, 142 Espy St.; blagajnik: Mihael Jarb, 142 Espy St. Vsi v Rhone, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Anton Wachules dvorani 320 Front Street.

"Slovenska Zdržitve", št. 98, Standard, Ill.

Predsednik: Ivan Starc, box 232; tajnik in blagajnik: Ivan Urban-218, box 302. Vsi v Standard, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Herminie, Pa.

Predsednik: Frank Hribar; tajnik: Frank Sterman, box 267; blagajnik: Frank Vovsel, b. 347. Vsi v Herminie, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa.

Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik Matija Kamin, box 491; blagajnik: Martin Muchits, box 537. Vsi v Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združi se Slovenec", šte. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leskovec, box 78; tajnik: Martin Strupek, box 75; blagajnik: Jakob Rupnik, b. 462. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", šte. 102, Farrell, Pa.

Predsednik: Matevž Steblaj, b. 841; tajnik: Jernej Okorn, 1103 Beechwood Ave.; blagajnik: Jožef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v S. D. Domu, 1112 Beechwood Ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.

Predsednica: Kata Stipčič; tajnica: Ivana Andolsak, box 182; blagajnica: Marija Rigler, box 118. Vse v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

"Sv. Barbara", šte. 104, Luzerne, Pa.

Predsednik: Frank Podmenik; tajnik: Ant. Osolnik, 868 Bennett Street; blagajnik: Joseph Sperlik, 864 Bennett Street. Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, White Valley, Pa.

Predsednik: Frank Kern, S. R. box 88; tajnik: Anton Rozma, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, box 458. — Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.

Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Jožef Tomičič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Del. Domu.

"Slovenski Dom", št. 107, Hamer City, Pa.

Predsednik: Filip Krašek, box 265; tajnik: Anton Glavan, box 275; blagajnik: Anton Kalister, b. 489. Vsi v Hamer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. pop. v Slov. N. D.

"Triglav", šte. 108, Chisholm, Minn.

Predsednik: Jos. Ostruh; tajnik: Anton Pustoslensk, 213 W. Chestnut St.; blagajnik: Frank Vidmar, 323 W. Poplar St. Vsi v Chisholm, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Jan Grahek.

"Neva Domevina", šte. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Preločnik, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Frank Premik, box 21. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako 2. ned. v mes. v Leo Preločnikovi dvorani.

"Slovenska Navada", šte. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimmermann, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

šte. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Andrew Strukel, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Ceven, 410 Faaster St.; blagajnik: Jakob Breclnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo soboto v mesecu v Jehn Wast Hall.

"Triglav", šte. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Anton Janežič, 519 Kern Ave.; tajnik: Jos. Bošič, 161 Victor Ave. H. P.; blagajnik: Charles Perušek, 161 Victor Ave. H. P. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 424 Ferry ave. E.

"Sloga", šte. 114, Blackton, Ala.

Predsednik: Joseph Kren, P. O. B. 23 W.; tajnik in blagajnik: J. Kulovitz, box 253, West. Vsi v Blackton, Ala. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Ivan Janc, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Anton Pirc, b. 115. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", šte. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mail, box 155; tajnik: John Dellinar, b. 36; blagajnik: Ivan Gitnik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v lastni dvorani.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant; tajnik: Anton Skubic, RR 2, box 64, Pittsburg, Kans.; blagajnik: Fr. Linc, RR 2, Cherokee, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Ville, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RR 8, box 83; tajnik in blagajnik: Silvester Sraj, R. R. 2, b. 199, Mulberry, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podriaj, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Presa, box 627 Gilbert, Minn.; blagajnik: Jerney Maček, box 183, Gilbert, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštnar; tajnik: Mr. Malevasič, box 327; blagajnik: Anton Mlinar, 3 Cord St. Vsi v Little Falls, N. Y. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v društvenem domu 18 Selley Island.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik: Anton Tauselj, box 62; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10 uri dop. v Slov. Domu.

"Lincoln", št. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef F. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kužnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Zlata Zarja", št. 124, Primero, Colo.

Predsednik: Ivan Tomšič, box 461; tajnik in blagajnik: Luka Herzant, box 411. Vsi v Primero, Colo. Seja vsako 2. ned. v mes.

"Rožna Dolina", šte. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: John Markovita, b. 243, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41-M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krak, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani, v Presto, Pa.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anton Bokal, 727 E. 167 St.; tajnik: Vincent Bisko, 643 E. 160th St.; blagajnik: Frank Saso, 679 E. 159th St. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 2. ned. v mes. v Slov. Domu, 15816 Holmes Ave.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Jos. Benigar; tajnik in blagajnik: Matevž Brennik, RFD. 2, b. 132. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis, Ind.

Predsednik: Louis Banič; tajnik: Frank Luzar, 760 Haugh St.; blagajnik: Jacob Lekše, 929 Ketschan St. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Anton Rahne, b. 178; tajnik: Ant. Frita, 110 Grand Ave.; blagajnik: John Rahne, 425 Fill ave. Vsi v Eveleth, Minn. Seja vsako 2. ned. v mes. v Moose dvorani.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: Jos. Dragman; tajnik: Joseph Weiss, 4054 Accorn St. (Yellow Jacket); blagajnik: Joseph Srebernjak, 511 5th St. Vsi v Calumet, Mich. — Seja vsako prvo ned. v mes.

"Zarja Svobode", št. 133, Leadville, Colo.

Predsednik: Jos Klun; tajnik: Mark Popović; blagajnik: John Fajdiga. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsakega 12tega v mesecu.

"Slovenec", šte. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: Jos. Cebular; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavček", št. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: John Strumbel; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: Tomas Pirc; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo. — Seja vsako drugo ned. v mesecu, v Somerset dvorani.

"Sava", št. 138, Somerset, Colo.

Predsednik: Josip Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zumeck, box 157; blagajnik: Mihael Karmelj, box 134. Vsi v Somerset, Colo. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Somerset Hall.

"Združeni Sobratje", št. 139, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Tom. Previč, b. 12. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. N. D.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: August Filipčič; tajnik: Frank Bezek, box 425, Bivabik, Minn.; blagajnik: Val Bezek, b. 231, Bivabik, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Val Bezek.

"Prijatelj delavcev", šte. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: John Janišek, b. 126; tajnik: Jos. Rakun, box 85; blagajnik: Frank Kumpre, box 145. Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Fr. Croy dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunakar, box 191; tajnik: Frank Marosek, b. 57; blagajnik: Leo Koss, box 116. Vsi Winter Quarters, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Anton Pistotniku.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.

Predsednik: Luka Smerdel; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: Jurij Rihtaršič, box 36. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v hiši št. 38.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Graysland, Pa.

Predsednik: Jos. Šaroc; tajnik: Jacob Zupančič, b. 59, Masontown, Pa.; blagajnik: Martin Ziglar, b. 652, Masontown, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v M. Ziglar dvorani.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Simon Hočevar, 1120 N. Broadway; tajnik: Alojzij Martinčič, 1410 Center St.; blagajnik: Ignac Kostele, 743 Sumeth Street. Vsi v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari hiši.

"Sobratje naprej", št. 146, Penns. Sta., Pa.

Predsednik: Simon Grošel, box 123; tajnik: Tomaž Salamon, b. 123; blagajnik: Frank Pittner, box 104. Vsi v Penn Sta., Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Louis Slapčak, b. 87; blagajnik: Karol Slapčak, box 11. Vsi v Frontenac, Kans. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v dvorani združine prodajalne.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: John Jenko; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Lovrenc Bašič, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 1. nedeljo ob 2 uri popold. pri sobratu L. Bašič.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Anton Jurjavčič; tajnik in blagajnik: John Bošič, P. O. box 152. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dop. pri br. John Bošič.

"Slovan", št. 150, Slovan, Pa.

Predsednik: Mih Klenovšek, box 169, Atlasburg, Pa.; tajnik in blagajnik: John Pirk, box 77, Slovan, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Postojnska Jama", št. 151, Delagua, Colo.

Predsednik: Anton Udovič; tajnik: Andrej Milavec, box 68; blagajnik: Anton Bergoč, b. 135. Vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radnici", šte. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Joseph Bačani; tajnik: Viktor Horvat, 726 Maple Ave.; blagajnik: Vincent Jaglič, 122nd and Maple Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu, 726 Maple Ave.

"Rudeči Prapor", šte. 153, Southview, Pa.

Predsednik: Anton Struna; tajnik in blagajnik: Ferd. Zeleznik, b. 8. Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavija", št. 154, Sugarite, N. Mex.

Predsednik: Ivan Kash, b. 115; tajnik: Fr. Lukandič, b. 68; blagajnik: Anton Podboj, box 8. Vsi v Sugarite, N. Mex. Seja vsako 2. sredo v mes. ob 7. uri pop.

"Jugoslavija", šte. 155, Klein, Mont.

Predsednik: Max Poljak, L. b. 12; tajnik in blagajnik: Milke Krivec, box 135. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako drugo ned. v mes. ob 2. uri pop. v Republic Hall.

"Šopek Vijole", šte. 156, Cleveland, O.

Predsednik: Aug. Botko; tajnik: Andrej Likar, 3501 Independence road; blagajnik: Jos. Zorn, 3826 Bading Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 3. ned. v mes.

Opomba: Tajnike društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se nedostaki v imeniku ki izide prihodnjic, popravijo.

S sobratem pozdravom

Blaž. Novak, tajnik S. D. P. Z.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27, JSZ., se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne in vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam.—Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soc. stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletarijata. Prva naloga delavca je, da postane razredno zavezanec. Pri tem pa vpoštevajmo geslo: "V organizaciji je moč." — Tajnik kluba št. 27, JSZ.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega socialističnega kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v dvorani ILIRIA, 310 First Ave. — Ker se na klubovih sejah obravnavajo važne stvari, je dolžnost članstva, da se udeležuje sej. Prijeljite s seboj tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji. John Kresse, 396 4th Ave.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Prihodnja seja slov. socialističnega kluba št. 114, JSZ. se vrši dne 12. marca (drugo soboto v mesecu) v klubovih prostorih na 1432 Ferry Ave. E. — Na dnevnem redu bo več važnih stvari, ki se morajo rešiti. Udeležite se. seja polnoštevilno in pripeljite seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov. Organizator.

IZŠLA JE KNJIŽICA:

"NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O DOBAVI DRŽAVLJANSTVA ZEDINJENIH DRŽAV."

Z vprašanji in odgovori v slovenskem in angleškem jeziku, ki jih mora vedeti vsak prosilec pred sodnikom. Cena 40c. Naročila sprejema tajništvo J. S. Z., 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Jugoslovanski pogrebnik in balzamovač

Naša tvrdka je opremljena z vsemi potrebščinami, ki pridejo v poštev pri balzamiranju in ureditvi pogrebov.

Za tiste, ki nimajo doma prostora za postavljanje mrtvaških odrov, imamo urejeno posebno kapelo.

Na razpolago kočije in avtomobili ob vsakem času.

JOSIP PAVLAK, lastnik,

1814 So. Throp St. Chicago, Ill.
Telefon Canal 5903.

FARME

V PINETOWN, NORTH CAROLINA
ZA POJASNILA PIŠITE:
A. H. SKUBIC & CO., PINETOWN,
N. Carolina.

PRAVA TONIKA

Dobro zdravje in telesna moč je odvisna največ od pravilnega delovanja želodca in jeter. Najnavadnejše bolesi teh dveh prebavnih organov so dyspepsija, neprebavnost, želodčna bol, kolika, žoltenica, žolčavost, zaprtje, zgaga in glavobol.

Znaki, potom katerih se te bolesi navadno spoznajo, so: neprijeten občutek na dnu želodca, slabost v želodcu, vrtoглаvost, pokritje jezika z belino, neprijeten vzduh dihlaja, kisli okus, plavajoče lise pred očmi, vznemirjenje po jedi in splošno slabo razpoloženje.

Severov Balzol

preje Severov življenski balzam

popravi te nered. Uredi organe prebavnega sistema in obnovi njihove funkcije. kakor je potreba. Premaga splošno slabost. Je idealna tonika in graditelj telesa. Kupite steklenico še danes in boste ž njo na dobičku.

Po vseh lekarnah.

Cena 85c.

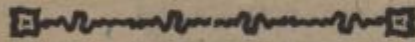
W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

VERIGA VZROKOV.

Da napredujete v svojem podjetju je potrebno, da ste stalni delavec. Da pa boste lahko stalno delali, je potrebno dobro zdravje. Dajati pravo pozornost na svoj život, ne pomeni zametavati svojih sil in moči, ker s tem popravite vse slabotne oziroma napol izčrpane moči in sicer s tem, da živite dobro toniko. Njeno ime je Trinerjeva Angelica grenčica. Mr. Frank Smith nam je pisal iz Lamira, Ohio, Nov. 26, 1920: "Jaz se ne počutim več tako utrujenim pri svojem delu, od kar živim Trinerjev Anglica grenčico". Ta tonika enako kot tudi Trinerjevo grenko vino so skoro najbolj zanesljiva zdravila, ki jih lahko dobite pri vašem lekarnarju ali trgovcu z zdravili. Za revma tizem, nevralgijo, lumbago, zvinenje, oteklosti itd. poskusite Triner's Liniment, za slučaj vnetja v grlu izpirajte grlo s Triner's Antiputritnom, ki je tudi najboljši čistilec za čiščenje ran, ulcer, itd. — Jos. Triner Company, 1333—45 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

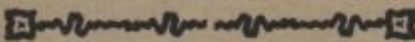
SLOVENC

pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik "Prosve-ta". List stane za celo leto \$5, pol leta pa \$2.50.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovenec priporočamo
v posečanje

KAVARNO MERKUR

3551 W. — 26th St.

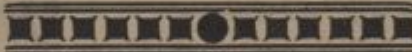
(v bližini urada SNPJ., S.

R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja : : : : :

: : : : : Dobra postrežba.

KARL GLASER, imeitelj.

Kadar ...

Kadar mislite na potovanje v stari kraj;

kadar želite poslati svojim stari-krajem ali znanem denar,

ali kadar imate kak drug posel v starim krajem,
obrnite se na trdko

ZAKRAJSEK & CESAREK
70-9th Ave.
NEW YORK, N. Y.

Naročite knjige "Za staro pravdo" in "Don Correa". Obe pošlje-mo za 90c.

IZ STAREGA KRAJA

smo prejeli za prodajo večje število knjige "Za staro pravdo", ki razpravlja o agrarnem vprašanju v Jugoslaviji. Knjiga je zelo zanimiva. Stane 60c. Prejeli smo tudi knjigo povestne vsebine "Don Correa"; stane 30c.

Ali ste že čitali knjigo "Svetovna vojna in odgovornost socializma" in brošuro "V novo deželo"? Naročnina za obe knjige je 1.10. Svoto pošljete lahko tudi v pošt-nih znamkah.

Prijatelj, če ti je potekla naročnina, ne pozabi jo obnoviti. Ne pozabi, da je borba za existenco tega lista mnogo težja, kakor za druge liste. Vedi, da so na delu vse mogoče sile, da se zadušni glasila zavednega organiziranega delavstva. Potrebujemo tvoje pomoči v tvojo korist